Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Klejtrup Lokalhistoriske Forening

2009

Indholdsfortegnelse

Bestyrelsens beretning ..... side 3
Medlemsbevægelser i 2008 ..... side 5
Hjælp os med en email ..... side 7
Mindesten på nettet ..... side 8
Hærup-området ..... side 8
Lidt militærhistorie ..... side 13
Sygehusophold er dyrt ..... side 16
Klejtrup Slagterforretning ..... side 17
Folkedansen i Klejtrup ..... side 34
Fotoalbum ..... side 40
Det stod der i avisen ..... side 41
Vore husdyr ..... side 43
Året der gik ..... side 47
Praktiske oplysninger ..... side 51

Vidste du, at det i år er .....

- 750 år siden at Erik Glipping blev kronet som konge på tinget i Viborg
- 350 år siden at pesten hærgede Danmark – især i Jylland
- 300 år siden at vinteren var så hård, at man kunne køre på slæde fra Sjælland til Bornholm
- 300 år siden man i Rusland for første gang bruger forvisning til Sibirien som straf
- 200 år siden det blev vedtaget, at kun læger må udskrive recepter
- 150 år siden arbejdet med at grave Suez-kanalen begyndte
- 125 år siden Jehovas Vidner blev stiftet i USA
- 100 år siden det første land i verden – England - indførte folkepension
- 100 år siden Victor Borge blev født
- 100 år siden Klejtrup Fiskeriforening blev stiftet
- 75 år siden Klejtrup fik vandværk
- 75 år siden KFUK blev stiftet i Klejtrup
- 25 år siden Klejtrup fik sin halve hal

Redaktører: Birthe Ømark og Ragna Kolind
Levering af materiale til årshæftet: Holger Helbo, Mona Finderup, Birthe Ømark og Ragna Kolind
Trykning: DigiSource, Viborg

Forsidebillede: Folkedanser-optog gennem Klejtrup ved foreningens 25 års jubilæum, Klejtrup Slagterforretning på Skårupvej 3, Hærup sø og Mariager Kirke.

Bestyrelsens beretning

Igen et godt og travlt år er lagt bag os i Klejtrup Lokalhistoriske Forening.

Også i 2008 lykkedes det os at samle rigtig mange mennesker til vore større arrangementer. Vores årlige sommerudflugt gik til Mariager, hvor Else Olesen var guide og fortalte om "Rosernes by" til de ca. 40 deltagere. Det blev en god og interessant tur, og vejret var ganske fortrinligt – ja, næsten for varmt. Byen er smuk og har en fantastisk historie, og turen blev afsluttet med kaffe på Postgården.

Sommerudflugten startede ved Mariager Kirke, hvor Else Olesen øste ud af sin store viden om Mariager

Vores julearrangement er ved at "sprænge" de fysiske rammer i ældrecentret. Igen i år var antallet af tilmeldte nær de 100, og vi måtte igen sige nej til de sidste tilmeldinger. Kan man tænke sig en hverken bedre eller værre situation. Det er utrolig dejligt med den store opbakning til foreningens arrangementer, men det er samtidig rigtig træls at skulle sige nej til medlemmer, som gerne vil være med. Men vi synes også, at det er vigtigt at holde det ved vores arkiv, så medlemmerne samtidig har mulighed for at besøge det, når de nu er kommet "af huse".
Og i 2008 var der en speciel anledning til at holde det ved arkivet, idet vi samme dag havde arrangeret en udstilling af vore nyligt erhvervede luftfotos fra Sylvester Luftfoto i København. Udstillingen var lavet i anledningen af foreningens 30 års jubilæum, som vi på denne måde gerne ville fejre sammen med vore medlemmer og andre interesserede.
Og der var også pænt besøg hele dagen og mange positive tilkendegivelser m.h.t. vore mange arkivalier, som vi har gode muligheder for at vise frem i vore dejlige lokaler.

Men ud over arrangementerne har vi også i bestyrelsen haft meget andet at få året til at gå med. Den nye Viborg Kommune har medført et utroligt godt samarbejde mellem arkiverne og kommunen, og det har også medført en helt anden aktivitet, end vi tidligere har været vant til. Året startede med, at vi blev enige om at lave en udstilling på Viborg Stiftsmuseum, hvor alle dele af den nye kommune skulle præsenteres.
Det medførte, at vi i bestyrelsen måtte trække i arbejdstøjet – der skulle findes billeder og andre arkivalier frem, som kunne beskrive Klejtrup sogn. Det blev en udfordring m.h.t. kreativiteten – at få en egn beskrevet fortrinsvis ved hjælp af billeder o.l. og så lidt tekst som muligt.
Men vi synes, vi fik meget godt fundet frem, som de professionelle på museet i Viborg kunne bruge i deres opbygning af udstillingen "Fortælling om os".

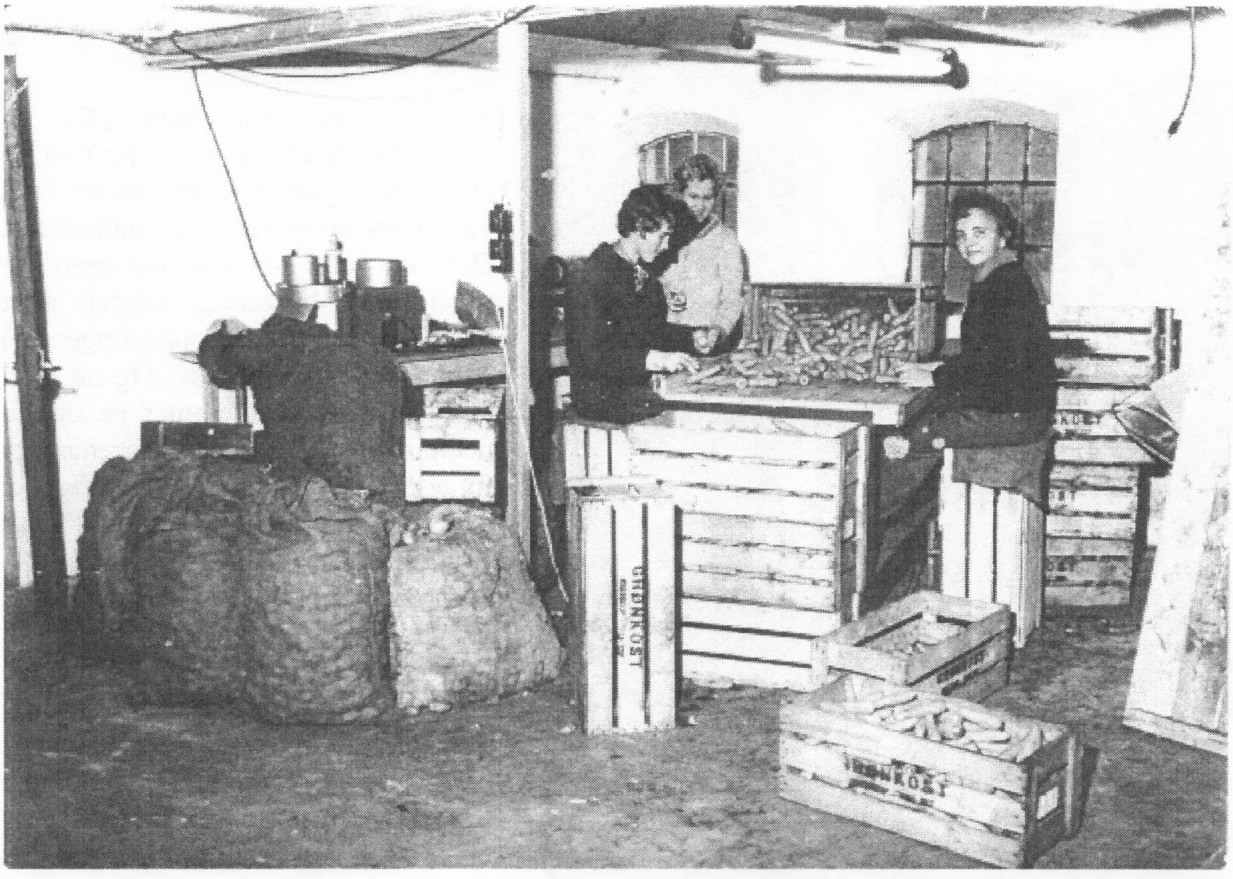

Dette billede af Grøn Kost blev udstillet på Viborg Stiftsmuseum. Det er til højre Inger Frandsen og bagest Margit Jensen – begge Klejtrup. Kvinden i forgrunden er ukendt – måske kan du fortælle os, hvem hun er?

En anden konsekvens af vores nye kommuneplacering blev, at vi også skulle have et andet arkiveringssystem – altså et edb-system, hvor alle arkivalier skal registreres. Grunden er, at vi skal have det samme system, så vi med tiden kan kommunikere med hinanden via internettet – altså kunne se, hvad der findes på de enkelte arkiver af materiale. Inden for en ikke nærmere defineret fremtid vil det også blive sådan, at privatpersoner kan sidde hjemme og søge efter materiale på de enkelte arkiver.
Det bliver jo en stor fordel, men for os blev det en ekstra indsats, der skulle ydes i det forgangne år. Indførslen af det nye arkiveringssystem har betydet kursus og oplæring i det nye værktøj. Og med

tiden skal vi så have overført alt det, vi har registreret i det gamle system. Det er en arbejdsopgave, som ligger foran os...

Vi holder fast ved vore mandagsaftener i arkivet, hvor vi tilbyder kursus i gotisk skrift. Tilslutningen har dog de seneste par år været faldende, så derfor udvidede vi i 2008 tilbudet til også at omhandle hjælp til slægtsforskning. Det har flere taget imod, og vi er 4 fra Lokalhistorisk Forening, der hver mandag aften stiller op "til tjeneste", og hjælper folk med at læse gotisk eller finde oplysninger på vores arkiv eller på internettet.
Her kan vi så gøre lidt reklame for det, da der er plads til langt flere. Det er gratis at deltage, du skal ikke have nogle bestemte kvalifikationer, og du skal ikke absolut være tilstede hver mandag, idet der ikke køres fortløbende kursus, så man mister noget ved at være fraværende.
Så når vi nu starter igen til september, så mød op. Det er lærerigt – og så har vi det rigtig hyggeligt!

herover er én af hans lastbiler – en ***Commer*** årgang 1935.

Flere gange om ugen får vi henvendelser udefra – dvs. fra folk fra alle dele af landet, som sender mail via vores hjemmeside på internettet. Det kan være konkrete forespørgsler til tidligere borgere i sognet, eller hjælp til at finde oplysninger på gårde, huse, møllen osv. Og ud over at pleje vore medlemmer er det jo netop også en af foreningens fornemste opgaver – nemlig at medvirke til at udbrede kendskabet til Klejtrup sogns historie.
Men hjemmesiden skaber også forbindelse til efterkommere af tidligere Klejtrup-borgere, og her har 2008 været et helt specielt godt år, hvor vi har fået rigtig mange beretninger, billeder m.m. af tidligere sognebørn. Det er helt fantastisk, og vi er meget taknemme-lige for den store gavmildhed, vi ofte møder helt uopfordret.

Én af disse henvendelser var fra familien Honoré, som boede på ejendommen "Kirkelund", Herredsvejen 184, og hvor én af sønnerne – Ferdinand Honoré byggede huset på Viborgvej 34 i Klejtrup. Her drev han vognmandsforretning, og billedet

Også i 2008 har der været arrangeret byvandring med de største børn i børnehaven. Det er en fryd at gå rundt i byen med de små poder, som er meget interesseret og spørgelystne. De er meget koncentreret og hører godt efter, når der bliver fortalt om Klejtrup i gamle dage. Og det kan endda medføre de sjoveste bemærkninger, som denne gang bl.a. bød på denne bemærkning fra en pige: "Ragna, ved du hvad, jeg er godt nok heldig. Jeg blev lige født, da gamle dage holdt op."

Ved byfesten var vi også repræsenteret – først ved torvedagen, hvor vi havde en stand, så vi kunne gøre lidt reklame for vores arkiv og forening. Og det må vi sige var en stor succes. Der var trængsel ved vores lille udstilling med kopier af gamle avisartikler, og vi fik mellem 10 og 15 nye husstandsmedlemskaber.
Dagen efter stod foreningen også for byvandring, som denne gang koncentrerede sig om byens forretninger og virksomheder igennem tiderne. Også her var der en rigtig god tilslutning.

Og antallet af nye medlemmer slog alle rekorder i 2008 – hele 33 nye husstandsmedlemskaber blev det til. En fantastisk opbakning som vi er både glade og stolte af, og et medlemstal på 316 på nuværende tidspunkt:

Anna Bonne og Ronald Madsen, Klejtrup
Berit og Ebbe Høwisch, Klejtrup
Camilla Mørk og Christian Thorning, Klejtrup
Elin og Erling Nielsen, Galten
Hanne Kaas, Lyngby
Hanne og Vagn Hansen, Overhærup
Helga og Carl Johan Eriksen, Hobro
Jan Jensen, Hejring
Jonna og Martin Nørgaard, Roum
Karen Margrethe og Walther Johannesen, Hvornum
Kirsten Sørensen og Finn Christiansen, Fristrup
Knud Leth Skammelsen, Skovlunde
Sonja Eskildsen og Leif Søndergaard, Klejtrup
Lissi og Per Bugge Nielsen, Hærup
Poul Pedersen, Gjerlev
Tommy Brøndum, Møldrup
Anne-Marie Ravn og Aage Skaarup, Klejtrup
Agner Søndergaard, Hvornum
Birgit og Leif Nøhr, Hærup
Ejlert Krogh, Hobro
Erling Nielsen, Klejtrup
Hanne Holm og Tommy Bugge, Klejtrup
Helga Westergaard, Fristrup
Inga og Juul Ebbesen, Klejtrup
Karen Margrethe og Jon Ømark, Klejtrup
Jonna og Søren Jørgensen, Klejtrup
Karin og Steen Andersen, Hærup
Klaus Haugaard Pedersen, Frederiksberg
Knud Provst Jensen, Tapdrup
Lene Rimmer og Bo Juulsgaard, Klejtrup
Lone og Henning Lanng, Klejtrup
Susanne og Peter Bang-Thygesen, Klejtrup
William Christensen, Stavtrup

Vi har i foreningen kendskab til, at vi desværre også har mistet flere medlemmer, som er afgået ved døden indenfor det seneste års tid:

Jens Provst Christensen, Klejtrup
Frode Serup, Klejtrup
Helge Poulsen, Klejtrup
Dora Jørgensen, Hvornum
Niels Frandsen, Klejtrup
Britta Rasmussen, Klejtrup
Jens Chr. Jensen, Klejtrup
Solveig Rask , Nørager
Henning Hansen, Hejring
John Christensen, Hvornum
Bjarne Christensen, Klejtrup
Henny Sørensen, Klejtrup
Jane Jensen, Hærup
Gunnar Rasmussen, Klejtrup

ÆRET VÆRE DERES MINDE!

Sluttelig skal der igen i år lyde en stor tak til alle I medlemmer. Tak for opbakning og støtte – tak for alle afleveringer af materialer og alle oplysninger, som I giver videre til os.
Også en stor tak til vores faste hjælpere på arkivet, og til jer som hjælper med afskrivninger hjemme hos jer selv. Uden jeres hjælp nåede vi jo slet ikke alt det, vi gør.
Og der er stadig brug for hjælp. Måske har du lyst til at bruge et par timer en gang imellem. Så sig endelig til.

Tak for et godt år!
På foreningens vegne

Ragna Kolind

Hjælp os med en e-mail-adresse

Det bliver ikke billigere at sende breve med Post Danmark – tværtimod. Og det er efterhånden ved at være en større økonomisk post for vores forening, som jo – heldigvis – tæller mange medlemmer udenfor Klejtrup sogn.

Vi har i bestyrelsen drøftet, hvad vi kan gøre ved den sag. Vi har i længere tid uddelt vores post – ikke bare i Klejtrup sogn, men også i de tilstødende sogne, men at bede bestyrelsesmedlemmerne tage turen rundt i en større del af landet er jo ikke realistisk.

Derfor er vi kommet på den ide, at hvis medlemmerne var behjælpelig med at sende sin e-mailadresse til os – så ville vi spare informationsbrevene til jer. Årshæftet vil selvfølgelig fortsat blive tilsendt – og alle jer, som ikke har en e-mailadresse skal heller ikke fortvivle. I vil – som sædvanligt – få vores information pr. post.

Hvis du fremover gerne vil modtage informationer fra Klejtrup Lokalhistoriske Forening som en email, bedes du sende din e-mail-adresse til Ragna på email: r-kolind@get2net.dk

På forhånd tak.

Mindesten på nettet

Tidligere kæmner ved Møldrup Kommune Leif Skjoldborg Andersen, Møldrup færdiggjorde i 2008 sit store arbejde med kortlægning af mindesten i den gamle Møldrup Kommune.
Det har været et arbejde, der har kostet mange timer for Leif. Først skulle stenene findes – nogle var godt gemt under blade, grene, jord osv. Så der har været gang i både skovl og spade.
Så skulle stenene rengøres, fotograferes og kortlægges, og der skulle fremskaffes oplysninger om stenen, dens "bagmand/bagmænd" osv.

Arbejdet afslørede også sten, som nuværende borgere i bl.a. Klejtrup sogn slet ikke kendte eksistensen af.
Det er blevet til et flot værk, som kan ses på vores hjemmeside www.klejtrup-lokal.dk , og det kan nok være baggrund for en "lille søndagstur" rundt i den gamle kommune. Der er nøjagtig placeringsbeskrivelse på hjemmesiden.

Og så lige en opfordring: Har du kendskab til mindesten o.l. af bevaringsværdig værdi, så er du meget velkommen til at kontakte lokalhistorisk arkiv i Klejtrup på email r-kolind@get2net.dk el. Leif S. Andersen på email LSkjoldr@post6.tele.dk .
Vi vil meget gerne have udbygget vores optegnelse.

Hærup-området

Af Holger Helbo og Ragna Kolind

I vores beskrivelse af de enkelte områder af Klejtrup Sogn er turen i dette årshæfte kommet til Hærup. Modsat de andre områder i Klejtrup sogn, har Hærup – efter hvad vi har kunnet fremskaffe af viden – ikke haft hverken forretninger, skole eller lignende "offentlige" bygninger. Hærup har været en samling af landbrug, og det har så til gengæld været mange.
Dertil kommer at området også har "huset" nogle håndværkere – snedkere, smede osv., som jo ofte boede i små huse. Vi er da også bekendt med, at der har været sådanne i Hærup-området, men vi kender ikke nærmere til deres lokalitet – desværre.

Landbetjenten

En "offentlige" virksomhed, der har haft til huse i Hærup, var landbetjenten for Rinds Herred – **Hans Rasmus Villadsen**.
Han udførte i første omgang sit embede fra Aalestrup, men i 1884 blev han gift med enken på en stor gård i Hærup. Gården lå ved den østlige ende af Hærup sø, men den nedbrændte i 1936 og blev flyttet "op til landevejen", som man sagde – nemlig op til sin nuværende placering: Herredsvejen 174. Samtidig fik den navn efter den daværende ejer – Villadsens søn – så gården herefter er blevet betegnet som "Haraldsminde". (Ruiner fra gården ved søen kan stadig ses – parkér på parkeringspladsen, gå ca. 100 meter hen mod søen, så ligger ruinerne på marken på venstre hånd).

Politibetjent Villadsen var en stormombrust herre, og hørte nok ikke rigtig til "her ude på landet". Der er beretninger om, at han følte sig noget hævet over den almindelige landbefolkning på egnen, og kunne være ret så nedlandende i tale og opførsel. At tjene på gården var iflg. mange beretninger heller ikke en videre fornøjelse. Villadsen var barsk, og de unge tjenestedrenge fik ind imellem en "dragt prygl".
Men det var ikke alene tjenestefolkene, det gik ud over. Også Ma'len (Magdalene) – hans kone – var underlagt Villadsens luner, og han kunne være ret grov mod hende. Det fortælles, at Ma'len var syg. Villadsen ringede samme dag efter dyrlægen til **en syg so**. Da dyrlægen kom, viste Villadsen ham ind i soveværelset.
Det syntes dyrlægen efter sigende ikke var sjovt!

Villadsen var sit embede bevidst, og han var fast gæst, når der var fest på egnen. Hver eneste gang fik han fat i berusede unge mennesker, som han kørte til politistationen i Hobro, fordi han mente, de havde været skyld i uorden.
Man kendte Villadsen, og hver gang blev han mødt med "Nå, hvem kommer De så med i aften, hr. Villadsen?"

En aften var det blevet en del unge mennesker for meget, og uvist hvordan var det lykkedes at drikke Villadsen godt og grundigt fuld. De læssede ham i en vogn og kørte ham til politistationen i Hobro. Da de ankom og bankede på døren, blev de mødt med denne: "Nå, hvem kommer De så med i aften, hr. Villadsen?". Og denne gang var svaret: "Villadsen!".
Der er nok nogle, der har moret sig i det skjulte.

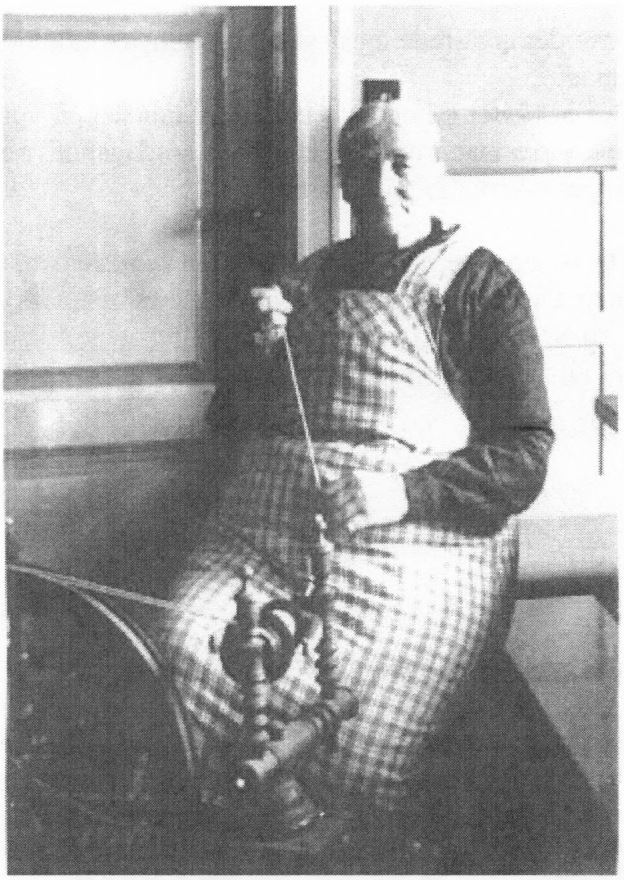

Magdalene Villadsen ved sin rok

Udflytningen

Igennem flere århundreder har alle danske landsbyer set nogenlunde ens ud lige bortset fra, at der har været lidt afvigelser i byggeskikke i de forskellige egne af landet.
En landsby var en samling af 4-længede gårde og i nogle tilfælde enkelte huse, der var bygget så tæt op af hinanden som overhovedet muligt.. De kunne anbringes i kreds omkring et gadekær eller i to rækker, en på hver side af en gennemløbende vej, sådan en by var Hærup indtil omkring 1800.

Denne byggemåde var jo rigtig god, når man skulle forsvare sig for røvere og andre ugerningsmænd, men samtidig frembød den en uhyggelig brandfare, hvis der gik ild i en gård, så var det kun vindretningen og vindstyrken, der bestemte omfanget af en katastrofe. I et par århundreder havde man kirkegangspligt, det vil sige, at alle voksne helst skulle i kirke til hver gudstjeneste, men der var det tilladt, at en voksen skulle blive hjemme og passe på, at der ikke opstod ildebrand.

Vi ved, at hele Hærup - lige bortset fra en enkelt gård (se senere) - var fæstegods under Hersomgaard i hele 1700-tallet, og det har formentligt også været tilfældet før, men derom har vi ingen sikker viden. Fra Hersomgaard er der kun afleveret få ting, og de har indtil nu ikke kunnet give ret mange oplysninger.
I 1797 solgte Rosenørn Teilmann Hersomgaard til Lüttichau på Tjele, men denne solgte den næsten omgående videre til Gjørup og Wissing, der så solgte det meste til fæstebønderne som selvejergårde. I den anledning overdrog Hersomgaard hele sit arkiv til Lüttichau. Der findes en tegning over arkivskabene og mange lister over, hvad der har ligget i hvert rum, men hvor er det blevet af? Jeg har virkelig prøvet at gennemsøge Tjeles arkiver, men jeg har intet fundet, så jeg er nærmest alvorligt bange for, at man har foretaget en lodret arkivering (i papirkurven eller kaminen). Af disse lister kan det blandt andet ses, at der har været en stor ildebrand i Hærup i 1718.

I 1798 begynder Gjørup og Wissing så at sælge fæstegodset i Hærup, så fæsteren nu kan blive selvejer. Ingen af fæsterne havde selvfølgelig penge nok, så de måtte låne blandt andet i den kongelige enkekasse, og hvis man ikke kunne låne penge nok der, så måtte man udstede en obligation til sælgerne.

Der er dog 3 gårde i Hærup, der hver har sin særlige historie:

Christinelund (nu Hærupvej 5)

I 1790 flyttede Rosenørn Teilmann gården ud og opførte en nybygget gård, hvor den ligger den dag i dag, og så forærede han den til sin foged Jens Andersen, efter at der var udfærdiget et skøde. Dette skøde blev formentlig lagt i skuffen, det blev i al fald aldrig tinglæst. Jens Andersen døde 1805, og hans enke giftede sig hurtigt igen, men hun døde så 1809, og skødet kom slet ikke frem. I 1815 ville efterfølgeren så låne nogle penge, men det kunne blot ikke lade sig gøre, for han var jo slet ikke ejer af gården ifølge skøde. Da skødet blev fundet frem, kunne det ikke tinglæses, da der ikke var påført nogen købesum. Man henvendte sig til Rosenørn Teilmann, der nu boede på Nørholm (hans familiegods), og han kviede sig noget, men sagde dog, at købesummen var TAK. Dette ville tinglysningen heller ikke godtage, og man fandt så frem til at skrive 380 rigsdaler på skødet. Så kunne skødet fra 1790 endelig tinglæses i 1815.
Det ville have været spændende at finde ud af, hvad ordet TAK dækkede over.

Hærup Højgård (nu Herredsvejen 178)

Denne gård var fra før 1732 og til 1785 ejet af Trinderup gods i Hvornum sogn. Det ser godt nok meget mystisk ud, at en enkelt gård midt imellem alle de andre er ejet af et helt andet gods, men forhistorien er ikke fundet indtil nu.

I 1785 blev gården stillet til auktion, og den blev købt af Rosenørn på Hersomgaard, der derved kom til at eje hele Hærup. Når man køber en fæstegård på auktion, køber man ikke blot jord, bygninger, besætning og alt løsøre, men man køber også alle de mandlige personer, der opholder sig på

gården på daværende tidspunkt, d.v.s. fæsteren, i dette tilfælde faderen, alle hans sønner og tjenestekarlene. Disse sidste kunne dog til førstkommende almindelige flyttedag søge ny tjeneste, men selvfølgelig inden for herregårdens område. Personer af kvindekøn bliver aldrig nævnt i en sådan situation.

"Hærup Højgaard" anno 1949

Storgård (nu Hærupvej 12)

I en landsby var det sådan, at alle gårdene skulle have samme hartkorn, det var næsten umuligt andet, når jorden skulle drives i fællesskab. Det var ret almindeligt, at en helgård havde 4 - 5 td. hartkorn, men med Storgård var det anderledes, den havde 10 td. hartkorn. Sammenlignet med hvad man ser andre steder, kunne det tyde på, at man havde lagt 2 gårde sammen. Muligvis kan Nørregaard på Overhærupvej 1 og Storgård have hørt sammen før 1700 på grund af familieforhold, men vi kan ikke sige noget med sikkerhed, da Hersomgaards arkivalier tilsyneladende er forsvundet. Ved den nye matrikel i 1844 blev Storgårds hartkorn reduceret til godt 6 td., men alligevel var den stadigvæk sognets absolut største gård.

Simon Jensen købte gården til selveje i 1798, og da han døde i 1835, blev gården overtaget af svigersønnen Niels Knudsen og datteren Mæthe Simonsdatter. Niels døde allerede i 1839, og i 1841 solgte hans enke Storgård til sin søster Ane Simonsdatter og dennes mand Søren Knudsen – en bror til Niels. Søren Knudsen døde 1861, og Ane hensad i uskiftet bo til 1871, hvor hun overlod gården til sønnen Niels Sørensen.

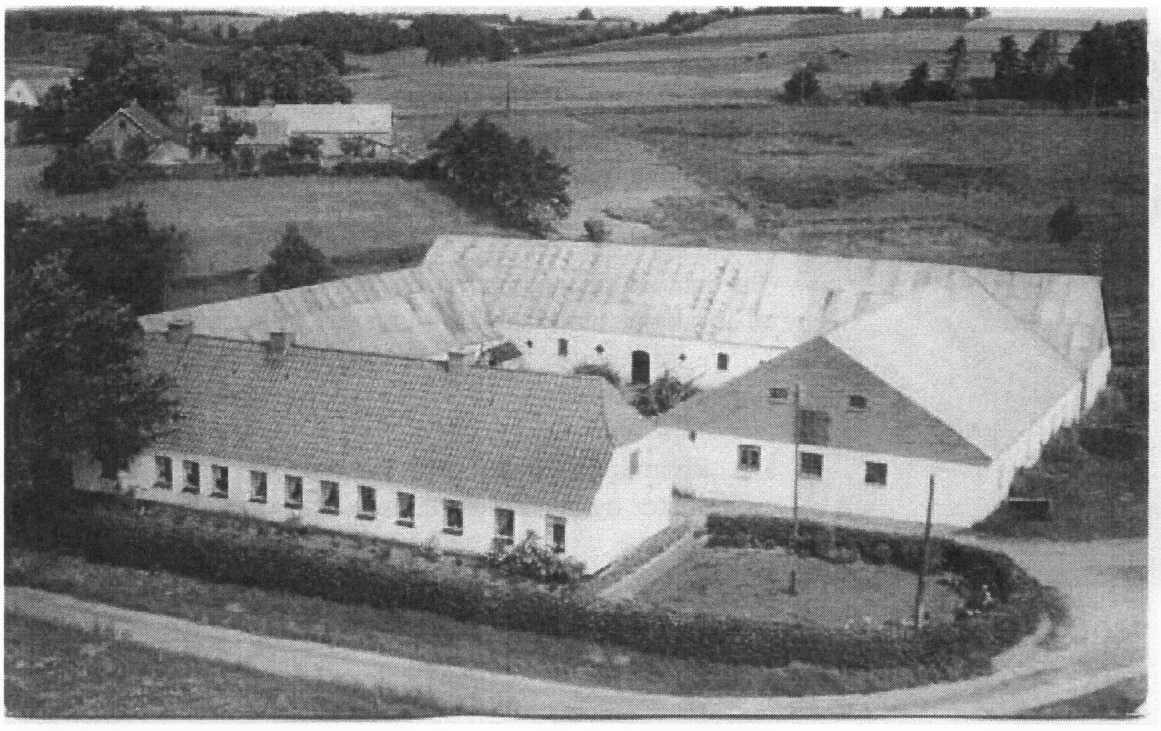

Storgaard på Hærupvej 12 var tidligere sognets største gård

Hærup Sø

Søen blev dannet under sidste istid for ca. 15.000 år siden. Den er ca. 295 ha stor, og hele området blev fredet i 1970.
I sidste års årshæfte havde vi en større artikel om området ved Hærup Sø, og Jens Rovsings fortælling af Hærup Sø kan vi ikke måle os med, så derfor skal området ved søen denne gang ikke have så meget spalteplads. (Det kan for øvrigt nævnes, at der ved sidste professionelle fugletælling blev observeret 84 forskellige fuglearter i og ved Hærup Sø – hvor mange kan du få øje på?)

Dalen, som fører fra Hærup Sø og op mod nord, kaldes Skamrisdal. Og den fik en speciel betydning under 2. verdenskrig, hvor den blev anvendt som nedkastningsplads til modstandsbevægelsen her på egnen. Engelske fly kunne komme lavt ind i dalen og kaste sine våben m.m., for derefter at stige til vejrs igen.

I dalen rejste Klejtrup Lokalhistoriske Forening i samarbejde med Møldrup Kommune for nogle år siden en mindesten i dalen – netop til minde om Sandbækgruppen, som var den lokale modstandsgruppe. Men stenen blev også samtidig en hæder til den unge modstandsmand Christian Ulrik Hansen, som for mange stadig står som et symbol på det at ofre sig for sit fædreland.
Christian Ulrik havde ikke direkte forbindelse med Sandbækgruppen – forstået på den måde at han var medlem af gruppen. Men hans forældre ejede "Storgaard" på Hærupvej 12 under krigen, og derfor bliver Christian Ulrik opfattet som en af "vore".

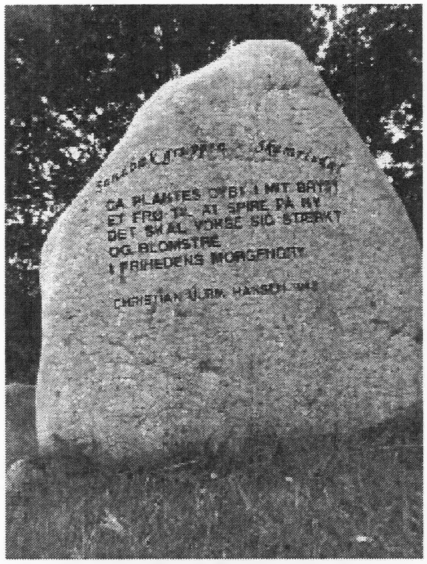

Og mindestenen i Hærup bærer netop et digt af Christian Ulrik, som var meget poetisk, og som brugte mange af sine timer i tysk fangenskab til at skrive breve og digte i – indtil han blev henrettet.

Går man en tur ved Hærup Sø kan dette digt på stenen nok få én til at stoppe op en stund – mærke stilheden i dalen og måske endda fornemme, hvad sindstilstand Christian Ulrik var i, da han skrev det.

De afmærkede stier ved Hærup Sø er flittigt brugt af motionister og naturelskere, og aldrig er to dages oplevelser ens i området.

Lidt militærhistorie

Af Holger Helbo

Så langt man kan se tilbage i historien, har der snart sagt alle steder været krige til alle tider. For at føre krig skal man nødvendigvis have nogle soldater, og hvor kom de fra?

Igennem mange århundreder var langt de fleste soldater lejesoldater eller hvervede soldater. Her i landet blev de også kaldt "geworbene", det er tysk og betyder hvervet. Det skyldes nok først og fremmest, at der var en hel del tyskere mellem lejesoldaterne. En lejesoldat fik kun en vis lille hyre, men til gengæld blev der næsten altid set igennem fingre med, at de plyndrede det besatte område. Kom sådan en lejehær til en landsby, så skulle bønderne huse og bespise dem, og de stillede normalt store krav, og så skulle man først og fremmest passe godt på landsbyens kvinder for at mindske antallet af voldtægter.

I snart sagt ethvert lille samfund vil der næsten altid være et overskud af unge mænd, da der jo ikke kan blive en gård til hver, så undertiden var der en del, der følte sig fristet til at lade sig hverve. Der findes også beretninger om, at hververne mødte op på kroen, hvor de tilbød de unge mænd et krus øl. I smug dumpede de så en mønt ned i kruset, og så var den unge mand indfanget, da ingen rettergang kunne frigøre ham. Hvis man fandt en mønt på bunden af sit ølkrus, så var det et tegn på, at man havde ladet sig hverve til soldat, man havde modtaget penge af hververen.

En lejehær var bestemt ikke en ret god løsning, for det kunne let ske, at lejesoldaterne gik over til en anden feltherre, der gav dem lidt bedre betingelser.

Men danskerne måtte også selv stille som soldater, og der var det jordejerne, der skulle stille med dem, derfor var der ikke den store lyst til at blive selvejer.

I begyndelsen af 1500-tallet var der kommet en del selvejerbønder i Jylland, og de sluttede sig til skipper Clement, men det endte temmelig sørgeligt, selvom de i første omgang vandt over adelshæren, så måtte de se sig totalt besejret sidst i 1534, og som straf blev alle frataget deres jordiske gods, så dermed blev antallet af selvejerbønder næsten lig nul indtil omkring år 1800.

Som sagt var det jordejeren, der skulle stille med soldater, og som en god tommelfingerregel kunne man gennem mange år regne med, at der skulle stilles en soldat for hver 8 td. hartkorn. Denne regel kunne jo meget let laves om, så der på kort tid kunne fremskaffes flere soldater, kongen bestemte.

I Klejtrup by var der godt 31 td. hartkorn, så der skulle der normalt stilles 4 soldater. Med de eksisterende regler er det helt afgjort kun folk fra landet, der skulle være soldat. Boede man i sogne, der havde kyststrækninger, kunne man komme til søværnet/marinen, alle andre skulle gøre tjeneste, som det vi i dag kalder infanterister eller artillerister, dog lige bortset fra rytterdistrikterne, hvor soldaterne var beredne.

Det nordjydske rytterdistrikt 1680-1716 omfatter gods i Vendsyssel, Thy og Mors. Dronningborg rytterdistrikt 1680-1765 omfatter et stort område omkring Dronningborg. Skanderborg rytterdistrikt 1680-1767 omfatter gods omkring Skanderborg. Koldinghus rytterdistrikt 1680-1765 omkring Kolding og Vestjydsk rytterdistrikt 1680-1716 dele af Ringkøbing og Ribe amter. Det var rytterdistrikterne, der ejede jorden, og det var derfor også dem, der skulle sørge for at stille soldater, og hver soldat havde sin hest, som var rytterdistriktets ejendom, men den skulle passes af den pågældende soldat, og den skulle fodres af den bonde, hvor soldaten var indlogeret. Til gengæld måtte bonden i fredstid benytte såvel den som rytteren til lettere arbejde. I krigstid var disse ryttere bestemt ikke velset hos bønderne, for de skulle ikke alene give soldaten kost, men hans hest krævede bestemt også sit og det helst af det bedste.
Når man var færdig med sin tjeneste som rytter, stod man næsten altid først i rækken for at få et ledigt fæste under rytterdistriktet.

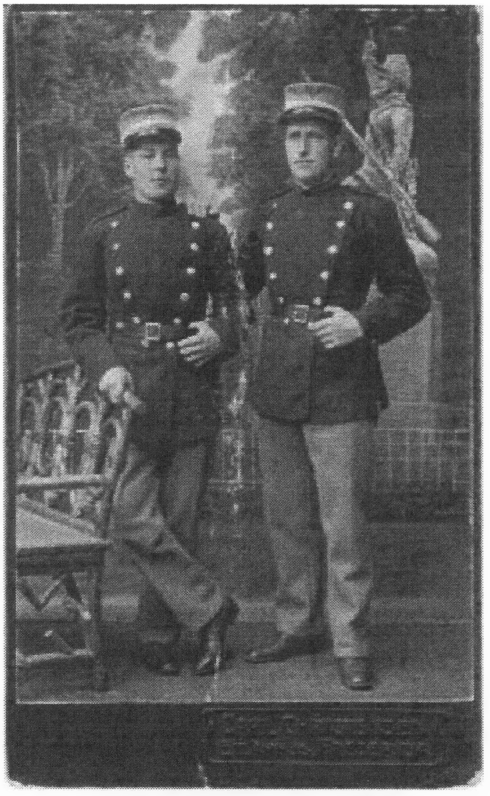

Brødrene Kristian og Anton Svendsen Overhærup

Før omkring 1850 var der ingen kaserner her i landet (lige bortset fra livgarden), hvor man kunne huse soldaterne, så de blev indkvarteret rundt omkring hos bønderne, det ser vi gang på gang i folketællingerne. Soldaten fik kosten på gården og en lille løn mod at udføre dagligt arbejde, og hver søndag skulle han så møde til mindst 2 timers eksercits. I visse perioder skulle sognets andre unge mænd også møde til eksercitsen.

Det at være soldat må bestemt ikke have været morsomt selv i ikke-krigstid. For det første var tjenestetiden mindst 8 år, og hvis man skejede lidt ud, kunne man nemt få tjenesten forlænget med

endnu 4 år eller mere. I soldatertiden var man underlagt særlige regler for, hvad man måtte og ikke måtte, det var så at sige umuligt at købe gård eller blive gift, så man var meget bunden.

Det var som sagt godsejeren, der skulle sørge for det krævede antal soldater, og det kunne han bruge som et våben. Hvis et ungt par kom for at få lov til at gifte sig, og det ikke var ham belejligt, da han havde udset den unge mand til at gifte en enke på en fæstegård, kunne han simpelthen skrue bissen på, hvis den unge mand nægtede, så blev han simpelthen udtaget som soldat. På samme måde kunne det også gå, hvis en eller anden havde været opsætsig. Var man udtaget som soldat, kunne man købe sig fri, hvis man kunne finde en, der var villig. Hvis gårdfæsteren var omkring de 60 og helst lidt svagelig, så kunne ældste søn fritages for soldatertjeneste, da han var absolut nødvendig for gårdens fortsatte drift, og så blev han kaldt gammelmands søn.

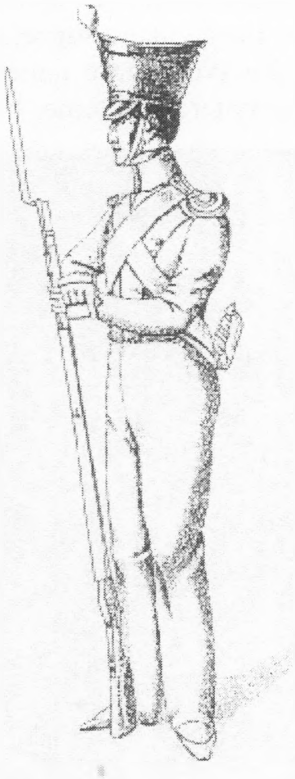

Under stavnsbåndet 1733-1788 var det uhyre nemt for godsejeren at skaffe soldater, for ingen mand måtte flytte fra sit gods uden særlig tilladelse, og den var svær at få. Godsejerne krævede i sin tid stavnsbåndet indført for at kunne holde på arbejdskraften, men det var nu nok også for at kunne skaffe soldater. I 1788 kom der så en forordning om, at der skulle føres lægdsruller, et register over alle mænd under 40 år. I hver lægd, det er næsten det samme som et kirkesogn, blev der udnævnt en lægsmand, oftest sognefogeden, som skulle føre lister over tilgang og afgang fra lægdet og indgive dem til amtet. Man skulle altså melde tilgang og afgang fra lægdet, og den ordning eksisterede helt op til 1950erne.

I 1848 indføres den almindelige værnepligt i Danmark: ENHVER VÅBENFØR MAND SKAL VÆRNE SIT LAND. Men det gjaldt stadigvæk kun landbefolkningen, først i 1870 kom det også til at gælde nogen af byens borgere, men rigtig mange kunne gå fri. Ja selv et stykke ind i det 20. århundrede kunne bl.a. læger og dyrlæger fritages for militærtjeneste, de kunne så efter endt uddannelse udføre betalt arbejde for forsvaret.

I folketællingen 1787 for Klejtrup sogn finder vi
Peder Nielsen, 23 år, nationalsoldat boende hos Jens Andersen i Fristrup

I folketællingen 1801 for Klejtrup sogn finder vi
Niels Jensen, 28 år, national rytter boende hos Anders Jensen i Hærup
Hans Sørensen, 29 år, national soldat boende hos Simon Jensen i Hærup
Kristen Kristensen, 30 år, landsoldat boende hos Mogens Kristensen i Hærup
Niels Mortensen, 31 år, national soldat boende hos Morten Jensen i Fristrup
Niels Jensen 31 år, national soldat boende hos Poul Nielsen i Klejtrup
alle ugifte.
Landsoldat = en bondesoldat der er udskrevet til landmilitsen
National soldat = en soldat udskrevet til et nationalt regiment, i modsætning til en hvervet.

Sygehusophold er dyrt

Brugerbetaling diskuteres af og til her i landet, men vi kan dog stadig få gratis behandling på vore sygehuse, hvis vi da vil "nøjes" med de offentlige.
Hvis vi skal have noget foretaget på et privat hospital, har mange nok opfattelsen af, at det koster "kassen". Og sygehusophold er da også en bekostelig affære, så de færreste kan betale sig fra det af egen lomme.
Og det har altid været dyrt med lægebehandling. Vi er i arkivet blevet foræret en sygehusregning fra 1928, hvor Nora og Frode Serups bedstemor var en tur på sygehuset i Hobro. Den lyder – som det kan ses – på 279 kr. Og det skal ses i lyset af, at f.eks. en ko i begyndelsen af 1930'erne kostede 40 kr., så det var også et pænt beløb, som Klejtrup Kommune skulle "slippe" for behandlingen.

Løbe-Nr.

Hobro, den 6 OKT 1928

REGNING

til

Klejtrup Kommune,

fra

Amtssygehuset, Hobro.

	Kr.	Øre
For Patienten [illegible]		
Kur og Pleje fra 28/8 til 30/9 1928, talt 40 Dage à	2	40
Lægehonorar for Operation med Assistance		35
Benyttelse af Operationsstuen		2
Vagt med Kost		
Røntgenfotografering		
Ekstra Udgifter		
	279	

Bedes betalt i Løbet af 14 Dage.

For Modtagelsen af ovenstaaende Beløb 279 Kr. 00 Øre meddeles herved Tilstaaelse.

Sygehusenes Kontor, Hobro, den 4 DEC 1928
(Telefon Nr. 120)

Regnskabsfører

Klejtrup Slagterforretning

Af Birthe Ømark

I de seneste årshæfter har vi beskrevet nogle af Klejtrups forretninger og disses historie. Det vil vi også gøre i år, og turen er kommet til Klejtrup Slagterforretning, beliggende på Skårupvej 3. Her har en række slagtere gennem næsten 100 år haft liv og virke, og vi vil i det følgende se lidt nærmere på de fleste af dem.

Slagter Vammen

Det er begrænset, hvad vi ved om bygningens allertidligste historie, men huset er sandsynligvis bygget i 1907 – oprindeligt som bolig og værksted til tømrer- eller snedkerforretning. Ifølge vore tidligste optegnelser om ejendommen, solgte købmand M. Egholm ejendommen til slagter Peder Christian Jensen – kaldet Vammen - fra Hvornum. (Egholm havde i en kort årrække Klejtrup Købmandsgaard.) Købesummen var 550 kr., og i skødet nævnes følgende klausul: "*På ejendommen må ikke drives købmandshandel, udover hvad der henhører til slagterforretning, såsom salg af slagteriprodukter. Derimod må der drives ethvert håndværk samt i øvrigt med handel af alt, hvad ejeren af matrikelnr. 7b af Klejtrup vil give sin tilladelse til.*" Og det kom jo i allerhøjeste grad til at stemme, da der udelukkende har været slagterforretning her.

I 1921 solgte slagter Vammen ejendommen til Søren Bech Sørensen, og nu var prisen 11.000 kr. Vi ved næsten intet om Søren Bech Sørensen, men ejendommen blev solgt videre i 1932 til slagter Lars Peder Christensen Kold ved en tvangsauktion.

Slagterforretningen som den tog sig ud i Chr. Vammens tid.
Det er Holger Sørensen, der holder på Skårupvej (bemærk vejens beskaffenhed).

Slagter Kold

Lars Peder Christensen Kold blev født den 19. juli 1901 på Abildgaarden, der ligger mellem Rold og Arden. Han var gift med Doris Kathrine Christensen, født 21. marts 1904 i Veddum. Doris var en søster til Merry Christensen, som var gift med skrædder Evald Christensen.

Parret havde tre døtre – Janny, Lis og Karen, der som den eneste er født i Klejtrup. Karen har tilbragt en stor del af sit liv i Norge, men flyttede tilbage til Danmark i 1995. Ragna Kolind har talt med Karen, og i det følgende fortæller hun om sin barndom i Klejtrup:

Familien Kold

"Min far var født på Abildgaarden mellem Rold og Arden. Et sted jeg mindes med glæde, og hvor vi i min barndom altid var 1. juledag. Et dejligt sted. Min storesøster Janny (hun var døbt Marianne) blev født i Rold, så mine forældre boede vist først der.

Den næste af mine storesøstre – Lis – blev født på Gandrupgård mellem Vebbestrup og Rold. Så købte far ejendommen på Søvej 17 i Klejtrup. Jeg blev født i Klejtrup i 1926, så de må være kommet hertil i 1926.

Efter at have haft den ejendom nogle år, flyttede vi ind til Klejtrup by i 1931. Først havde far en lille slagterforretning ovre på Viborgvej. Den lå lige til venstre, når vi går igennem smøgen mellem købmandsgården og slagterforretningen (det må være i lejligheden i købmandsgårdens bygning – altså Viborgvej 10). Den havde han i kort tid – så købte han Klejtrup Slagterforretning.

Der var en forretning, som mor passede og så slagtehuset bagved, hvor far slagtede køer og grise. Han havde 2 slagtersvende til at hjælpe – bl.a. Jens Lyn, som var alle pigers ven.

På den anden side af vejen – altså ovre på mejerisiden, lige over for slagtehuset – var der en mødding, hvor alt affald blev smidt over. Det var egentlig noget frygteligt svineri, men sådan var det. Der kom da også nogen og hentede det ind imellem. Udgangen fra slagtehuset var i enden af slagtehuset – lige overfor møddingen.

Mor havde ung pige i huset, og det var pigen og mor, som tilberedte kød – altså lavede rullepølse, medisterpølse og andet pålæg. Derimod blev der ikke lavet leverpostej. Kødet og pålægget kom så i store saltkar, og jeg synes at kunne mindes, at der ude i gården var en stor lem ned til en kælder under stuen, hvor disse saltkar stod. Her blev kødet lagt i – der var jo intet køleskab.

Jeg kan huske, vi havde en pige, som vi kaldte "Store-Karen" – en stor, kraftig pige med et stort flot rødt hår. Hun var fra Fristrup; hun var så dygtig og så sød. Hende husker jeg tydeligt.

Toften ses her nederst i billedet. Til højre ses slagterforretningen ved siden af Købmandsgaarden

Vi havde jo en dejlig firkantet gård. Ved siden af slagtehuset var der et vaskerum med grubekedel. Gammel An' – Ane Frederiksen – kom og vaskede for mor. Så blev der fyret op i grubekedlen, og så blev tøjet vasket. Derefter blev det båret over på "Toften" (området overfor slagterforretningen på Skårupvej, hvor bl.a. Sparekassen og Brugsen ligger nu). Her hang vi vasketøjet op. Jeg husker det som om, at det gjorde flere folk fra byen. Det var tørreplads.

Ovre i smøgen mellem slagterforretningen og købmandsgården havde vi garage ind i købmandsbygningen. Og jeg husker jo den smøge, når jeg ofte gik over til min bedste veninde Henny Christensen – Viggo og Petreas datter (Viborgvej 15). Vi var bedsteveninder, og vi legede meget i deres dejlige have bagved huset.

Inde i smøgen kom vi jo forbi skomagerens hus. Han havde også indgang ind fra smøgen, og der sad han i sit værksted og lavede sko. Jeg kan tydeligt huske den dejlige duft af læder. Han havde også en lille butik på hjørnet af Viborgvej og vejen ned ved siden af slagtehuset.

Vi havde jo også en skomager til den anden side – altså ved siden af mejeriet. Der var en staldbygning, og i huset boede skomager Vilhelm Jensen.

Ovre i Lizzies hus (Skårupvej 4) boede Schreibers. De havde en søn – Morten Erik – som var min barndomskæreste. Han var så sød, og jeg kan huske til min 9 års fødselsdag, hvor jeg havde pige-fødselsdag, at Morten Erik kom over med en fødselsdagsgave til mig. Det var en lille æske, som han selv havde lavet. Inden i lå et lille digt, som han havde skrevet til mig – ja, hans mor havde nok hjulpet ham. Det var så sødt, men vi piger grinede, og Morten Erik blev helt rød i hovedet og løb hjem. Hvor var det synd. Han var jo så sød. Jeg har for øvrigt stadig dette digt – limet ind i mit album med foto og andre minder fra Klejtrup.

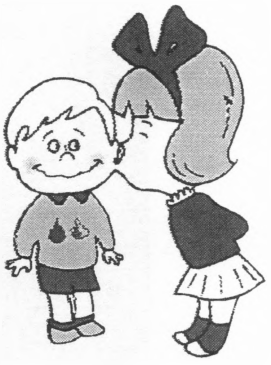

I 1941 eller 42 flyttede vi til Hvornum i et hus. Far var handelsmand. Derefter flyttede vi til Vestre Altanvej i Hobro, og jeg blev konfirmeret i Hobro. Derfra flyttede vi til Randers, og her døde mor i 1943 af underlivsbetændelse. Der var jo ingen penicillin. En overgang boede vi i Viborg, men far flyttede tilbage til Randers, og her døde han i 1981 eller 82. Han ligger begravet på de ukendtes grav i Randers."

Lars Kold havde slagterforretningen i 7 år, og i 1940 solgte han den til Viggo H. Nielsen, Kistvadgaard. Købesummen var steget til 16.000 kr., og i skødet kunne læses en lille pudsig detalje: Køberen overtager ejendommen "med påstående bygninger med mur- og nagelfast tilbehør, derunder elektrisk installation med lamper og pærer. ***Lysekroner medfølger ikke***."

Slagter Viggo H. Nielsen

I februar måned 1940 overtog Dagmar og Viggo Nielsen slagterforretningen i Klejtrup.
Viggo Nielsen var født i Roum i 1900. I 1924 blev han gift med Dagmar Pallesen fra Lundgaard Mark.

Viggo var landmand, og familien havde haft landbrug, indtil de kom til slagterforretningen i Klejtrup. Viggo havde dog ved siden af sit landbrug også arbejdet som hjemmeslagter, så håndværket var ikke fremmed for ham, da han overtog forretningen.

I slagterhuset blev der slagtet både grise og kreaturer, fortæller datteren Elin. Dels købte Viggo levende dyr, men han fik også slagtede grise fra slagteriet i Hobro.
Som nævnt købte han dyr – han var nemlig ved siden af sit håndværk også handelsmand. Han kørte meget rundt og handlede hos landmænd og på marked, og så solgte han til Eksporthallen i Hobro. Han havde også den lille ejendom på Sandstræde 19, hvor der kun var udhus – ingen bolig. Her havde han altid lidt husdyr til at gå, og ind imellem var der da også et par køer, som skulle malkes.

Elin fortæller også, at Viggo fortsatte med hjemmeslagtning, så det var en travl hverdag. Der blev tilberedt kød – f.eks. pålæg o.l. hjemme, butikken skulle passes og der blev kørt landtur med den lille ladbil.
Dagmar var medhjælpende hustru, og hun måtte selvfølgelig passe butikken, når Viggo var afsted. Desuden havde hun børnene og huset at skulle passe, så der var nok at gøre for hende. Nogle af børnene var så store, at de kunne hjælpe til. Henry var hjemme en overgang og kørte ud med kød, og Britta var også så stor, at hun kunne hjælpe til. Og så fortæller Elin, at Stinne Poulsen (Ingvard Poulsens hustru på Viborgvej 28) kom og hjalp til, når der skulle vaskes storvask.

Dagmar og Viggo Nielsen i den gavefyldte slagterbutik ved deres sølvbryllup i 1949

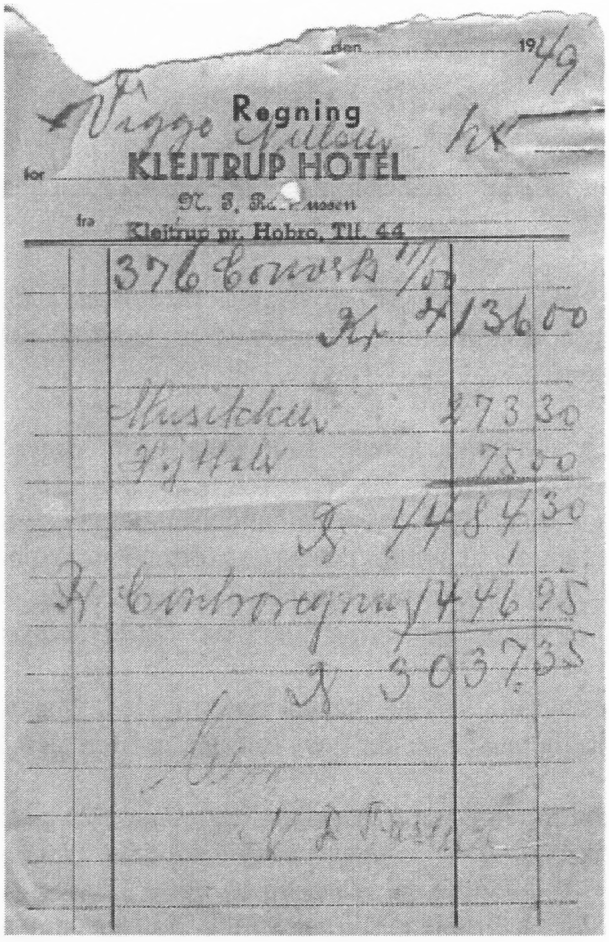

Regning

for KLEJTRUP HOTEL

fra M. S. Rasmussen
Klejtrup pr. Hobro. Tlf. 44

den 19/49

Viggo Nielsen kr

376 Cowrb 11/03

Kr 7136 00

Musikken 273 30

Fri Hals 75 00

Kr 4484 30

Kr Embrogn 1446 95

Kr 3037 35

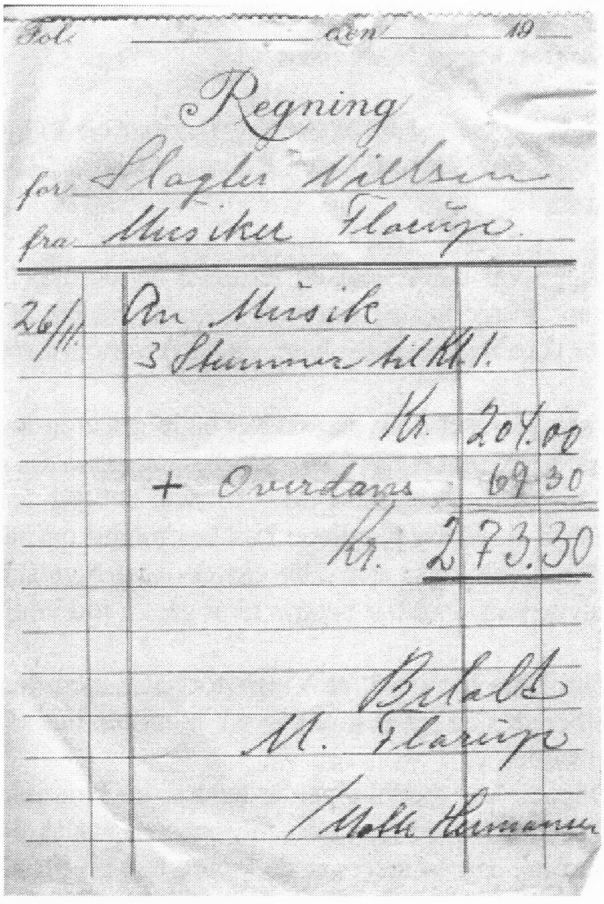

Regning

for Slagter Nielsen

fra Musiken Klarup

den 19

26/11 En Musik
3 Stumme til Kl. 1.

Kr. 207.00

+ Overdans 69 30

Kr. 273.30

Bekr.
M. Klarup
Holm Rasmussen

De havde ind imellem en svend – bl.a. var Jens "Lyn" der også i Viggos tid. Han boede i øvrigt ovenpå skrædderens hus på Viborgvej 19.
Men de havde aldrig en ung pige i huset – det klarede Dagmar og datteren Britta – som nævnt med lidt hjælp i specielle situationer. Elin husker da også, at de havde gamle An' Mogensen til at lave mad ved særlige lejligheder, hvor der kom mange gæster.

Og alt var i perfekt orden. Dagmar var utrolig dygtig, og butikken var altid skinnende ren, husker barber Jens Kr. Risgaard, som vi har snakket slagterforretningen igennem med.

Men der var travlt, og da Britta skulle konfirmeres i 1943, kunne der knap blive tid til at komme afsted og købe konfirmationstøj til hende, fortæller Jens Risgaard. Britta var barnepige ved Risgaards, og derfor tilbød Ingse og Risgaard at tage Britta med til Randers, så de kunne få købt hendes tøj. De cyklede til Onsild, hvor de tog toget til Randers. Og de fik købt konfirmationstøj og skulle selvfølgelig også ind at have noget at spise. Og da havnede de i "Kolds Bar". Det var den tidligere ejer af slagterforretningen her i Klejtrup, som nu havde en beværtning i Randers.
Så de kunne vende hjem efter en vellykket dag, få afregnet med Viggo, og Britta havde udstyret i orden til konfirmationen.

Ud over butik og landtur var det jo almindeligt, at folk ude på landet sendte bud med mælkekusken, hvis de skulle have noget inde i "byen" – i dette tilfælde i Klejtrup. Og det var ikke noget, mælkekusken fik noget for.
Så hvert år til Viggos fødselsdag, inviterede Viggo alle mælkekuskene ind til bøf og spejlæg – som tak for deres tjenstvillighed. Det var en flot gestus.

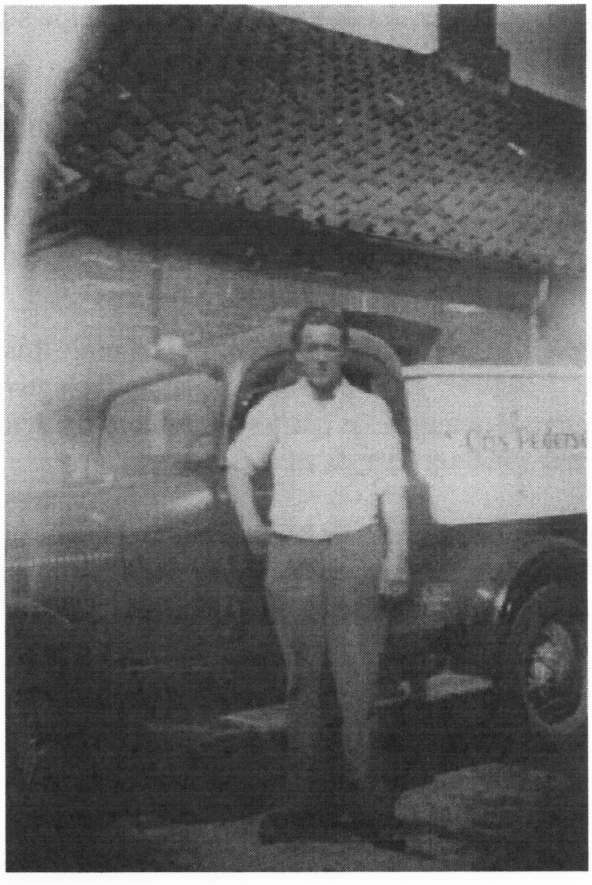

Elin husker, at der blev bygget et stykke til i den østlige ende af stuehuset, så de fik en stor stue i den ende. Forinden havde de fået lavet badeværelse ovenpå. Da de kom, var der et gammeldags wc i den vestlige ende af udhuset. Næst efter det var der pølsemageri, hvor der var saltkar nedenunder. Så kom vaskehus og rygovn længst mod øst i udhuset. I længen over mod købmanden var slagterhuset.
Og endelig var der jo for enden af udbygningen – ud mod vejen mod vest – en mødding til slagteraffald. De seneste mange år har der været låg på den. Poul Post – som han blev kaldt – kom en gang om ugen og tømte denne mødding, men som det kan ses tidligere i denne artikel, kunne folk også selv hente affald, hvis de kunne bruge det.

Forretningen blev solgt i 1950 til Morten Øris Pedersen – købesum 65.000 kr. Om ladbilen her ved siden af var med i købet, ved vi ikke, men Elin mener, at det var den bil, som hendes far også havde. Og det er Viggo og Dagmars søn Henry, der står ved bilen her. Men vi kan tydeligt se, at der står 'Øris Pedersen' på den hvide kasse på billaddet, hvor kødet var i.

Slagter Øris Pedersen

Morten Øris Pedersen blev født i 1919, og han overtog som nævnt Klejtrup Slagterforretning i 1950 sammen med sin hustru, Mary. Morten Øris Pedersen var ud af en slagterfamilie, idet hans far, Herman Telling, havde forretning og slagtehus i Møldrup, og hans bror fik siden slagterforretning i Nørager.

Øris og Mary Pedersen fik med tiden opbygget en solid og god forretning, hvor de slagtede for folk og passede butikken. Øris Pedersen havde i starten en svend til at hjælpe sig i slagtehuset, og med tiden fik han også slagterlærlinge.

Øris Pedersen lavede selv pålæg til butikken: rullepølse, hamburgerryg, filet og meget andet. Tre dage om ugen kørte han desuden varetur til alle de små byer i oplandet. Med sig i bilen havde han de gode slagtervarer, som de havde i butikken, ligesom kunderne også kunne ringe ind og bestille varer.

Mary passede butikken, hvor parret solgte almindelige slagtervarer, fersk kød osv. Til at hjælpe sig havde hun en ung pige i huset, som også hjalp til i butikken.

I 1969 besluttede parret sig på grund af sygdom til at sælge, og Klejtrup Slagterforretning blev solgt til én af slagtersvendene, nemlig Henning Rasmussen.

Slagter Rasmussen

Den 1. april 1969 overtog Ella og Henning Rasmussen Klejtrup Slagterforretning. Henning Rasmussen er født på Fyn, hvor han også har stået i lære. I oktober 1963 blev han ansat som slagtersvend hos slagtermester Øris Pedersen. I Klejtrup mødte Henning Ella (datter af Juliane og Jens Kristian Sørensen, Skårupvej 33), og parret blev gift i maj 1968 og flyttede til Hersom.

Året efter overtog de så slagterforretningen og flyttede ind i den tilhørende bolig. Henning havde allerede et godt kendskab til butikken, varerne og kunderne, og Ella startede fra første dag i butikken, skønt hun aldrig havde stået bag en disk før. Det unge par havde dog energi og gåpåmod, og de førte forretningen videre i det velkendte spor.

FORRETNINGS-OVERDRAGELSE

Det meddeles herved, at vi den 1. april 1969 har overdraget vor forretning til vor mangeårige svend, Henning Rasmussen. Samtidig takker vi for tilliden, som er blevet vist os gennem årene og håber, at denne må blive overført til vor efterfølger.

Tut og Øris Pedersen.

I henhold til ovenstående anbefaler vi os til gamle såvel som nye kunder med 1. klasses varer og betjening. Vi glæder os til at byde Dem velkommen i vor forretning.

Ella og Henning Rasmussen,
Klejtrup Slagterforretning, tlf. 08 – 54 60 48

ÅBNINGSTILBUD

Hakket oksesmåkød ½ kg 4,25 1 kg 7,80
Blandet fars ½ kg 4,25 1 kg 7,80
Grovhakket hjemmelavet medister ½ kg 4,50
200 gr. karry-, italiensk- og frugtsalat, frit valg kr. 1,50 pr. bæger
Buko smøreost, rejer, skinke, champignon, 3 bægre 1,08 pr. stk.
Billigt suppekød fra 2,75 pr. ½ kg
Alt i hjemmelavet pålæg, ost, salater, dybfrost.

KLEJTRUP SLAGTERFORRETNING

Ella og Henning Rasmussen . Tlf. 08 – 54 60 48

Varerne var næsten udelukkende kødvarer, altså gængse slagtervarer; kolonialvarerne kom først til senere. Kødvarerne i butikken var sæsonbestemte, og fulgte årstiderne og årets højtider – f. eks. solgte man mange kyllinger til Pinse, hvor det var populært med kylling, nye kartofler og agurkesalat. Til højtiderne var det også meget populært med smøreoste; Ella husker, at et lille bæger med 100 g. rejeost i starten af 1970'erne kostede 1,08 kr.

Sammen med butikken "overtog" Ella og Henning også en lærling – nemlig Esben Fjeldsted, som ikke var færdig med sin læretid. Med tiden har i alt 15 slagterlærlinge fået en god og kyndig uddannelse hos Ella og Henning. Og at Klejtrup Slagterforretning har været en god og meget vellidt arbejds- og læreplads, hersker der ingen tvivl om. Da Ella og Henning i april 1994 fejrede deres 25-års forretningsjubilæum, fik de et gruppefotografi af alle "drengene". Selv om de er spredt for alle vinde, så lykkedes det at samle dem alle til billedet, som havde (og stadig har) hædersplads på væggen bag disken i forretningen. Og mange af dem kigger også stadig indenfor, hvis de er i nærheden; det vidner jo om, at de har haft en god læretid.

Arbejdsdagene var lange – butikken åbnede kl. 7 og lukkede kl. 17.30. Og der var nok at se til; udover butikken var der jo også slagtningen. Mandag var slagtedag, hvor Henning og lærlingene startede med at hente dyr hos landmændene, og så slagtede de, til de var færdige. Det kunne godt blive sent sådan en mandag, især i tiden op til jul.

I de første mange år kørte Henning også rundt og slagtede for folk – han fortæller herom: "Før i tiden kørte jeg rundt i en radius af 10 kilometer fra Klejtrup. Vi slagtede både her og hjemme på gårdene, så jeg kender hver eneste gård i flere kilometers omkreds."

Om tirsdagen og onsdagen blev de slagtede dyr parteret og udskåret, og kunne så hentes igen af landmændene. Samtidig fik Henning også kød hjem til butikken, som han og lærlingene ligeledes udskar til stege og koteletter, ligesom de også lavede medisterpølse, leverpostej og meget andet godt til butikken.

Bagerst fra venstre:
Claus Løkken – Niels Skytte Sørensen – Jens Aage Jacobsen – Jens Djørup – Bruno Christensen – Lars Nielsen

I midten fra venstre:
Erik Hoffmann – Hugo S. Nielsen – Ole Kristensen – Henning Lanng – Leif B. Jensen

Forrest fra venstre:
Esben Fjeldsted – Niels Peter Skødt – Henning Højbjerg – Hans Nielsen

Det var hovedsageligt køer og grise, der blev slagtet, men også får og lam og en sjælden gang imellem en hest. Af lidt mere "eksotiske" slagtedyr kan nævnes, at man sidst i 1980'erne forsøgte sig med at slagte gedekid. Det var på initiativ fra det kendte Svinkløv Badehotel ved Jammerbugten, som ville prøve at lancere ged på sommermenuen.

Henning fortsatte med at slagte indtil 1. januar 1994, hvor nye EU-regler betød, at der skulle foretages en omfattende ændring af slagtehuset, hvis det fortsat skulle drives. Ella og Henning besluttede i stedet at lukke slagtehuset og i stedet koncentrere sig om butikken og om at lave mad for folk – et emne jeg vender tilbage til senere i artiklen.

Med lukningen af slagtehuset var det også slut med at have slagterlærlinge. Senere fik Ella og Henning to delikatesseassistent-elever, som ligeledes fik en god og alsidig uddannelse.

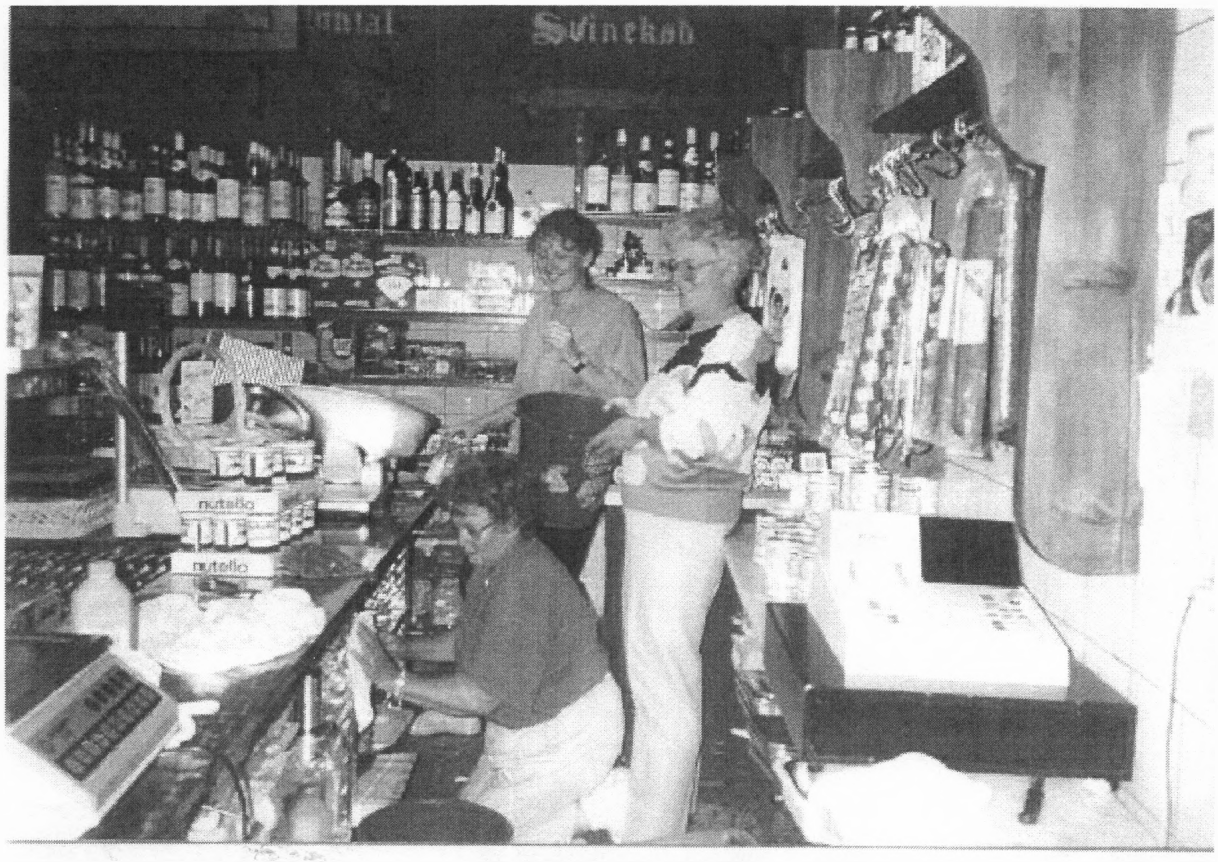

Hovedrengøring i butikken
fra venstre: Poula – Anja – Ella

Det var lidt om slagterdelen, og nu tilbage til selve butikken.
Det gik godt for Ella og Henning lige fra de overtog butikken, og stigende omsætning og travlhed betød, at der blev behov for hjælp. I første omgang besluttede parret at ansætte en dame til at hjælpe med rengøringen i privaten, og Poula Mikkelsen blev ansat i starten af 1970'erne. Efter få år begyndte hun, udover rengøringen, så småt som ekspeditrice i butikken, og efterhånden blev hun næsten fuldtidsmedhjælp i butikken. Med sit ærlige, tjenstvillige og pligtopfyldende væsen passede Poula rigtig godt i Klejtrup Slagterforretning, og hun var ansat i mere end 20 år.

Det var gode og travle år for forretningen; der kom flere forskellige slags varer i butikken, bl.a. ost, kaffe og kolonialvarer, og lidt senere kom frugt og grønt samt vin til.

Med tiden kom også børnene Martin og Lise til, og de er vokset op i en nærværende familie, hvor der godt nok var travlt, men der var altid tid. Ella og Henning besluttede sig for at få ung pige i huset, som så tog sig af rengøringen og også holdt øje med ungerne.

Jeg startede som barnepige hos Ella og Henning, da de lige havde fået Martin, og senere var jeg i huset hos dem, og jeg har i mange år hjulpet til med at lave mad ud af huset – et område, som jeg vender tilbage til senere.

Jeg passede børnene hver lørdag formiddag, og der var altid liv og glade dage i slagterforretningen. Selv om der kunne være travlt, var der altid tid til sjov, og Ella og Poula var altid gode til at hitte på. For eksempel har de vejet hinanden på den store slagtevægt i slagtehuset – dog efter at have lukket porten; de købte engang en gedebuk, som Ellas far skulle have i fødselsdagsgave og travede op gennem byen med den. Da de fik en vakuum-pakker til butikken, måtte den jo straks afprøves, så Ella og Poula vakuumpakkede både flødeboller og røde pølser; de pakkede også Hennings bror Finns pibe og tobak.
Og så er der jo den helt oplagte – en dag syede Ella og Poula en grisehale i en af lærlingenes (Oles) jakke. Og det blev kun endnu sjovere af, at Ole samme dag skulle til tandlægen, så han tog sin jakke og kørte til tandlæge uden at opdage det mindste. Jo, der skete altid noget – vi forsømte ikke en lejlighed til at gøre det lidt festligt. Og den allerførste forårsdag stod vi alle i solen i gården og nød en is.

Samtidig var Ella og Henning også meget betænksomme overfor både lærlinge og de andre ansatte. Jeg kan huske, at Ella tit en kold vintermorgen, hvor lærlingene og Henning stod i pølsemageriet og

skar kød ud, lavede en rødvinstoddy, så alle fik varmen igen.

Tilbage til butikken – det var som sagt gode og travle år. Ella og Poula passede butikken, og Henning og lærlingene slagtede og skar kød ud. Kunderne – både dem, der fik slagtet, og dem der kom i butikken – kom fra et stort opland og kørte gerne langt efter de gode varer. Der blev længere og længere mellem slagterbutikkerne, efterhånden som man kunne købe kød i supermarkederne, og de sidste mange år var Klejtrup Slagterforretning den eneste slagterforretning, der var tilbage i den gamle Møldrup kommune.

Henning kørte varetur 3 dage om ugen – torsdag til Roum og Hvilsom, fredag til Bigum og Lindum og lørdag til Hvornum. På disse dage startede Ella, Poula og Henning med at pakke varebilen med kød, kolonial og andre varer samt de ordrer, der var blevet ringet ind fra kunderne. Efter sin formiddagskaffe dampede Henning så af sted på varetur, og det kunne godt blive nogle lange dage.

Op gennem 1980'erne blev det mere og mere populært med "mad ud af huset" – især i form af smørrebrød. Klejtrup Slagterforretning var hurtigt med på noderne, og Ella begyndte at smøre smørrebrød i et lille køkken. Smørrebrødet blev virkelig populært, og der blev smurt til fester, fødselsdage, jubilæer og meget andet. Særligt i forbindelse med dilettantforestillinger blev der smurt mange stykker smørrebrød – og det var i hele oplandet, både i Klejtrup, Snæbum, Hvornum, Roum og andre steder. Sådan en lørdag, hvor der var dilettant et sted i nærheden, skulle der tit smøres 5-600 stykker smørrebrød, og det er i dag utroligt at tænke på, at det hele blev klaret i et så lille køkken.

Det var først, da slagtehuset lukkede i 1994, at der blev indrettet storkøkken med faciliteter til at lave meget mad ud af huset. Indtil da blev al mad lavet i et lille køkken, og der er smurt ufatteligt mange stykker smørrebrød her.

Jeg startede som ung pige i huset i 1985, og gjorde rent, lavede mad og passede børnene. Ligeledes hjalp jeg til med at lave både smørrebrød og andet "mad ud af huset", og jeg husker tydeligt de lørdage med smørrebrød. Vi startede tidligt, og Ella havde lavet en "køreseddel" – der skulle laves så mange stykker af hver slags smørrebrød – i hovedreglen var der 6 forskellige slags, men ofte flere. Så fik vi skåret og smurt brødet, og så gik vi ellers i gang. Der var som regel Ella, Poula og jeg selv – og ofte ekstra hjælp. Som dagen skred frem, var der smørrebrød over det hele, og når vi var færdige med at smøre, skulle de pakkes i kasser alt efter kundernes bestilling. Det kunne godt være lidt af et puslespil (trods køresedlen) at få det hele til at gå op, og vi har tit holdt vejret til sidst, når vi skulle se, om regnestykket gik op, eller der var lutter rullepølsemadder tilbage.

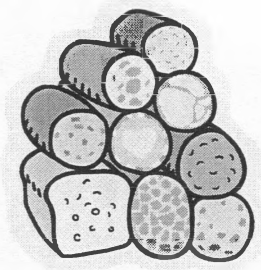

Når det hele så var pakket og klart, kørte Ella og Henning ud med kasserne. Og lørdagen efter var der gerne dilettant et andet sted i oplandet.

Næsten lige så populært som smørrebrødet var pålægsfadene med en masse forskelligt pålæg og tilbehør, som også var et hit i den periode.

Samtidig begyndte Ella at lave pizzaer til butikken, som kunderne bare skulle bage færdige i ovnen. Hun lavede også færdigretter til butikken – ganske almindelig mad som boller i karry, bøf med sovs, oksekød i sursødsovs, grønkålsuppe og meget andet. De blev pakket i portionspakker og frosset ned. Begge tiltag blev meget populære.

I 1990'erne blev der satset lidt mere målrettet på at lave mad ud af huset. Der var stadig stor efterspørgsel på smørrebrød og pålægsfade, men nu kom også buffet, anretninger og meget andet på menuen. Til receptioner var det populært med små pindemadder, minivandbakkelser og andet "fingermad", som gæsterne kunne spise stående.

Det mest populære blev efterhånden komplette middagsanretninger, hvor kunderne selv kunne sammensætte en gæstemenu med forret, hovedret og dessert. Blandt de mange menuforslag var der både helt traditionelle danske retter og en række lidt mere eksotiske og spændende retter, anrettet på en lidt anderledes måde. Anretningerne blev hurtigt det største område indenfor "mad ud af huset". Vi har lavet rigtig mange forskellige ting, og Ella var god til at variere råvarerne alt efter årstiderne.

Jeg har altid holdt mest af at lave sommermad, som er lidt lettere i det end maden til jagtselskaber og den slags. Særligt de mange fiskeforretter var det en fornøjelse at lave; der var rige muligheder for at være kreativ.
Vi har også lavet rigtig mange julefrokoster med alt, hvad hertil hører, og det har ofte været lidt mere besværligt. Ikke selve maden, men her skal det hele jo være varmt, og kan derfor først gøres færdig og pakkes i sidste øjeblik.

Fra en af de mange forbrugermesser i Klejtrup, hvor Ella og Henning har deltaget med en stand. Fra venstre er det Jørgen Skals, Jørgen Højbjerg, Ella Rasmussen, Yvonne Braskø og Henning Rasmussen

Det var først efter indretningen af det store køkken i det gamle slagtehus, at det virkelig tog fart med "mad ud af huset". Der havde ligesom ikke været faciliteter til det før, men nu satsede Ella og Henning helhjertet herpå. I takt med den øgede efterspørgsel fik parret mulighed for at have lærlinge igen – denne gang delikatesseassistent-elever. Og to lærlinge fik en god og alsidig uddannelse i Klejtrup Slagterforretning. Den sidste – Gitte Thisted – blev efter sin læretid ansat som svend, og hun var ansat helt frem til butikken lukkede. Gitte var en meget kreativ lærling, og hun kom med mange gode idéer til nye menuer, når hun havde været på skole.

Op gennem 1990'erne gjorde slagterforretningen sig således stærkt bemærket og populær som leverandør af mad til små og store fester viden om. Omkring år 2000 tegnede "mad ud af huset" sig for en tredjedel af forretningens omsætning, mens resten var salg i butikken. Det viste tydeligt, at Ella og Henning havde set rigtigt, da de besluttede sig for at satse mere på at lave mad. Og det er værd at nævne, at butikken og kunderne jo samtidig blev passet, så der var nok at se til. Det bør også nævnes, at Henning altid har hjulpet til, både med smørrebrød og senere også, når der blev lavet middagsanretninger.

Og igen var det sådan, at selv om der var drøntravlt, så var der altid plads til en frisk bemærkning og lidt sjov. Jeg har i hvert fald tilbragt mange sjove stunder og glade timer i Klejtrup Slagterforretning, mens vi har lavet mad til snart sagt alle slags fester. Og hvis man skulle komme til at kludre i det, tælle forkert eller lave noget på en forkert måde, så har vi aldrig nogensinde hørt et ord for det.

Sjove episoder har der været masser af; jeg husker bl.a. engang vi skulle levere mad til en rund fødselsdag i Roum forsamlingshus. Det har været midt i 1990'erne, det var en sommerfredag til aften, Poula var i butikken, Henning på varetur, så Ella og jeg kørte af sted med maden. Værtsparret havde bl.a. bestilt varm leverpostej, og denne var nybagt og pyntet efter alle kunstens regler med bacon, champignons, tomater og agurk. Da jeg skal bære den ind i forsamlingshuset, vil skæbnen, at jeg snubler op ad trappen, og det eneste jeg sanser er at holde godt fast i leverpostejen. Det lykkes også at holde fast i det ildfaste fad, men den nybagte leverpostej er temmelig "levende" og er allerede i slyng og i fuld fart på vej ud af formen. Det var et spøjst syn, da bacon, champignons og tomater overhalede hinanden ind ad døren, mens postejen klaskede ned på gulvet. Nu var gode råd dyre, men Ella ringede til Poula og bad hende sætte en ny postej i ovnen, og så fik jeg ellers travlt med at rydde op efter mig og få vasket gulvet, inden gæsterne kom til Roum.

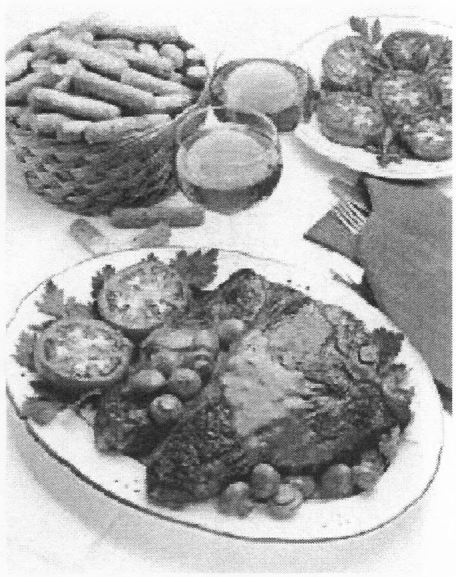

En anden episode, jeg vil trække frem her, fandt også sted engang midt i 1990'erne, og det handler om, at vi fuldstændig glemte en middag. Egentlig fantastisk, at det kun er sket én gang i løbet af så mange år. En fredag eftermiddag havde Ella, Poula, Jette Fomsgaard og jeg lavet pålægsfade, og hen under aften var vi ved at være færdige. Fadene blev pakket i Hennings varebil, og han gjorde sig klar til at køre. Ved 18-tiden ringede telefonen, og Ella tog den. Det viste sig at være en kunde, der ville høre, hvornår vi kom med maden. Hun havde bestilt mad til et surpriseparty, hun havde arrangeret for sin mand. Der blev fuldstændig stille i køkkenet, vi havde totalt glemt den middag, men mens Ella snakkede med kunden, begyndte vi så småt at finde sild og alt muligt andet frem. Det lykkedes os at fremtrylle en komplet menu til kunden, som Henning så leverede i etaper. "Det gik jo fint", mente Ella, da vi var færdige, og som hun senere sagde: "Når vi nu kan lave en hel middag på en lille times tid, hvordan i alverden kan det så være, at vi skal bruge så mange timer på det, som vi ellers plejer!" – Ja ja, der var hun kæk, men det kan da i hvert fald kaldes et surpriseparty, og vil nok sent blive glemt.

Nu har jeg nævnt noget om udbringning af mad, og i den forbindelse har vi ofte kærligt drillet Poula og Henning. Det var nemlig sådan, at Henning jo leverede maden, og ofte var Ella med, men det var også tit Poula, især hvis vi lavede flere middage samme dag. Så kørte Henning og Poula gerne sammen i varebilen. Og de var afgjort den rette duo at sende af sted sammen – de fik gerne snakket rigtig meget om, hvem der nu boede i den ejendom, og hvem der var gift med hvem og havde boet hvor. Det har vi drillet dem rigtig meget med, for de tog sig god tid og kørte ikke så hurtigt. Når Ella kørte ud med mad, gik det anderledes hurtigt. Jeg husker engang, hvor Poula og Henning var kørt af sted i varebilen; de var på vej op ad bakken mod Skårupgaard, og snakken har sikkert gået lystigt. I hvert fald opdagede Henning pludselig en bil bagved, som kørte stærkt og blinkede med lysene. Nå, nå blev Henning og Poula enige om – han har nok travlt. De fortsatte støt, men bilen bag dem blev ved, og så måtte de jo hellere holde ind til siden. Det var så Ella, der kørte bag dem – de havde glemt at få nogle kasser med. Henning og Poula har også præsteret at være ude med mad og så komme hjem med salaten – den glemte de lige at aflevere.

Et lidt andet aspekt af det med mad ud af huset har vi oplevet, når vi lavede mad til store arrangementer i området. Det startede i første omgang med, at Ella og Henning lavede mad til musikere og medhjælpere, når idrætsforeningen afholdt de populære Søfestivaler i 1990'erne. Koncerterne flyttede senere til Øster Hurup, men maden var stadig fra Klejtrup Slagterforretning.

I 1990'erne kom squaredancen til Klejtrup, og sidst i 90'erne og i starten af 2000-årene afholdtes der flere store squaredance-arrangementer i omegnen. Det var stævner, hvor 5-600 dansere mødtes for at danse og have det sjovt. Stævnerne startede gerne med middag, som blev leveret af Klejtrup Slagterforretning, og sådan en middag var gerne med 3 retter mad – lidt forskellige forretter, hovedret og som regel en kæmpe islagkage til dessert.

Til disse arrangementer var vi alle med ude for at servere maden, og det var altid en dejlig oplevelse at se så mange glade mennesker nyde den gode mad. Vi kom langt omkring til disse stævner, bl.a. til Nibe, og jeg husker, at vi havde lånt en lastbil hos Arla til at transportere maden i.

Squaredancestævne i Møldrup – fra venstre: Poula Mikkelsen – Jette Fomsgaard – Anja Bonne Andersen – Ella og Henning Rasmussen.

Klejtrup Slagterforretning har også flere gange leveret maden til Revlingefesten i Møldrup. Planlægningen af den slags store opgaver har altid været Ellas ansvar, og jeg tror aldrig, hun har rystet på hænderne, når hun har skrevet køresedler til os i køkkenet. Som hun siger i et interview i Viborg Stifts Folkeblad i år 2000: "Først når forberedelserne er vel overstået, kan jeg godt blive lidt nervøs. Fra vi kører af sted med maden, og til den står på bordet, har jeg lidt kriller i maven. Jeg er altid nervøs for, om der nu er nok. Men indtil nu er det da gået fint. Alle er da blevet mætte – hver gang."

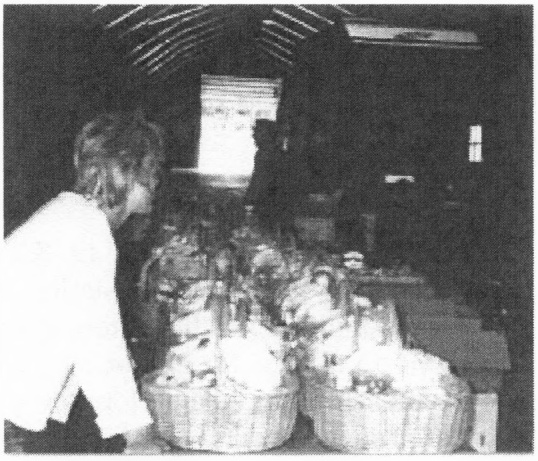

I starten af det nye årtusind begyndte Klejtrup Idrætsforening at arrangere en årlig herregårdskoncert på Lynderupgaard i august måned. Det har hvert år været en stor succes, og også her har Klejtrup Slagterforretning en finger med i spillet. Til disse koncerter kan tilskuerne nemlig bestille madkurve med lidt lækker frokost. Så et par dage før koncerten gik arbejdet med frokostkurvene i gang. Vi startede med at lægge servietter og bestik i kurvene, og så gik vi ellers i gang med maden dagen før. Det var små retter som kylling, frikadeller og kartoffelsalat, lidt laks samt lidt dessert.

Alt blev pakket i små portionsanretninger til 1 eller 2 personer. På selve koncertdagen blev det hele pakket i varebilen, og vi kørte til Lynderupgaard. I Lynderupgaards lade var der linet op med et kæmpelangt bord, hvor vi kunne stå på række, og så gik vi ellers i gang med et samlebåndsarbejde, hvor vi hver især havde ansvaret for at få en ret pakket i kurven.

Og der blev pakket rigtig mange kurve, op til 700-750 stk., så det var mange koncertgæster, det blev bespist – i 2005 bespiste vi således ca. 1800 gæster. Til de første herregårdskoncerter lavede vi også mad til musikerne og medhjælperne, og det har altid været sjovt at være med til disse arrangementer. Når kurvene var udleveret, sad vi gerne og slappede af og nød koncerten.

Fra venstre: Jette Fomsgaard – Leo Nielsen – Martin Rasmussen – Henning Rasmussen Kjeld Nielsen – Ketty Nielsen – Lilly Nielsen – Lise Rasmussen – Morten Nyrup

Selv om "mad ud af huset" har været en stor del af forretningen, var det som nævnt flere gange undervejs dog stadig selve butikken, der var den vigtigste indtægtskilde.

I 2005 besluttede Ella og Henning sig for at lukke Klejtrup Slagterforretning. De var ikke helt nye længere og ville gerne have tid til at nyde børn og børnebørn og nyde at kunne gøre, lige hvad de havde lyst til. Lørdag den 29. oktober 2005 var det så uigenkaldeligt slut; Ella og Henning havde åbent i butikken for sidste gang efter 36 gode år, og mange kunder kiggede forbi for lige at sige tak for de mange år og ønske held og lykke i fremtiden. Parret blev dog boende i den tilhørende bolig.

Hermed sluttede en næsten 100-årig epoke i Klejtrups historie. Ella og Henning er det slagterpar, der har haft Klejtrup Slagterforretning i den længste periode – godt 36 år, hvor de har lagt liv og sjæl i arbejdet.

Ella og Henning har altid haft et velfortjent godt ry, og mange vil savne både butikken samt al den gode festmad. Alle os, der har været ansat hos Ella og Henning, vil også savne omgangstonen, arbejdet og de sjove episoder. Heldigvis kan vi så mindes en masse gode stunder og timer, hvor der altid var plads til sjov og spas, ligesom vi også altid kunne hente støtte og opmuntring, hvis der var brug for det.

Folkedansen i Klejtrup

Af Ragna Kolind

En forening er ikke mere – Klejtrup og Omegns Folkedanserforening har taget den sidste dans. Det blev resultatet af generalforsamlingen i 2008, hvor nedlæggelse af foreningen var sat på dagsordenen. Der var ikke grundlag for en fortsættelse af foreningens bestående – en forening som så dagens lys i maj 1942 og altså måtte slutte 66 år senere. De forskellige egnsdanse har tidligere været meget populære, men nu er der kommet mange nye former for dans til. Og tiderne skifter som bekendt – nu om dage er seniordans, line dance og squaredance langt mere populært.

Foreningen har haft en meget aktiv eksistens i Klejtrup. Mange af sognets – og nabosognenes – borgere har på et eller andet tidspunkt stiftet bekendtskab med folkedansen. Enten har de selv deltaget, måske har deres børn deltaget – eller de har været til et arrangement, hvor der er blevet givet opvisning.
Og at netop en folkedanserforening med danske egnsdanse opstod i 1942 var vel ikke så underligt. Alt hvad der var dansk havde sin opblomstring under 2. Verdenskrig, hvor folk havde behov for at vise – både overfor sig selv og omverdenen (=tyskerne), at de var DANSKE.

Men der blev jo danset folkedans længe før, at Klejtrup Folkedanserforening blev stiftet. Således er vi i arkivet i besiddelse af et billede fra 1930'erne med lokale børn i folkedansedragter.

Folkedanserbørn fra Klejtrup. Det er fra venstre: Liss Kold, Janni Kold, Anne Balle, Karen Kold, Lis Hedemand. Billedet er fra ca. 1935

Hr. og fru Fogh, som var lærere ved Klejtrup Skole, arrangerede folkedans en gang om ugen for skolebørnene. Det var om eftermiddagen, og det var gratis. Så spillede Søndergaard og Bødker fra Hvornum. Lærer Fogh kunne også spille violin, og fru Fogh ledede så dansen.

Hvad en folkedanserforening stod for, fortælles nok bedst ved at gengive en avisartikel fra Klejtrup Folkedanserforenings 25 års jubilæum i 1967, hvor flg. stod at læse:

"Folkedansene er blandt den gode, gamle kulturs sikre bastioner

Foreningen i Klejtrup har fejret 25 års jubilæum under festlige former og med s tor deltagelse

Vist er folkedanserforeningerne et sted, hvor en fri og munter livsudfoldelse finder sted til glæde for mange mennesker, men det er også en af de gode, gamle kulturs bastioner. Her værner man om den

gamle kultur uden store bravader og fagter. Her snakkes ikke så meget om kulturen, men her udøves den i det stille, udtalte redaktør H. Morell Jørgensen, Hobro, ved Klejtrup Folkedanserforenings 25 års jubilæumsfest på Klejtrup Søkro, som havde samlet meget stor tilslutning

Der har været tider, hvor det gamle helt truede med at forsvinde og havde folkedanserlaugene ikke været, ville meget værdifuldt være gået tabt. Nu overlever folkedanse, folkemelodier og folkedragter i folkedanserforeningerne, og de ikke blot overlever, men de er med til at skabe et jævnt og muntert liv og er rammen om godt venskab og kammeratskab.

Den gamle egnskultur er ført videre

Taleren tog sit udgangspunkt i den gamle norske folkekultur, således som den stadig lever i Setesdalen, hvor mange til daglig anvender norske nationaldragter, og hvor de gamle bryllupsskikke, de gamle danse og fele-musikken fortsat er en del af dagliglivet, og han hyldede Klejtrup, fordi man har ført den gamle egnskultur videre på smukkeste måde.

Formanden, brevsamler N. P. Rasmussen, trak i korte linjer foreningens historie op og hyldede pionererne, og han understregede den hygge og livsglæde, som folkedansen skaber, ligesom han takkede Klejtrupegnens Ungdomsforening, som i flere år har givet folkedansen et økonomisk rygstød. Han udtalte håbet om, at der måtte komme mindst 3-400 folkedansere i dragter til Himmerlandsstævnet, som i år holdes i Klejtrup 11. juni.
Han takkede foreningens instruktør Jørgen V. Olsen, Hobro, og musikeren Aage Jensen, Hobro og overrakte dem gaver.

Sognefoged Holger Sørensen understregede betydningen af, at de unge også er med til at værne om de gamle melodier, dragter og danse. Han hilste fra de tidligere bestyrelsesmedlemmer og overrakte en sølv-dirigentklokke.

Jørgen V. Olsen, Hobro, takkede for et godt samarbejde gennem mange år og overrakte et smukt kludeklip af et par folkedansere i Klejtrup-dragter til at sy på foreningsfanen.
Doris Knudsen, Nørre-Onsild overrakte blomster og lykønskede fra himmerlandssammenslutningen, og overrakte en sølv-faneplade fra Hobro Folkedanserlaug.
Tækkemand Søren Peter Sørensen fortalte om, hvorledes man var begyndt med folkedanse i idrætsforeningen. Det vandt så stor tilslutning, at man besluttede at starte en særlig folkedanserforening for 25 år siden.
Der var sendt et telegram og en smuk sølvfaneplade fra Aars Folkedanserforening.

De nye egnsdragter blev præsenteret

Klejtrup folkedanserne præsenterede derefter de nye egnsdragter, som er udført helt efter de gamle modeller og i de rigtige farver, og dansede en række danse, bl.a. de underholdende "Pigernes aftensang" og "Pigernes fryd", som blev hilst med kraftige klapsalver og umiddelbart efter tog man fat på en rigtig gammeldavs liegstouw, hvorunder gæsterne også fik lejlighed til at svinge sig til de gamle toner og nappe sig en enkelt "aved om", "hopsa" og andre muntre danse, som yderligere satte stemningen i vejret og fik den allestedsnærværende og utrætteligt dansende formand, N. P. Rasmussen til at stråle som en sol."

Folkedansere på Klejtrup Hotel først i 1960'erne

Bagest fra venstre:
1. Jens Fomsgaard, Hejring
2. Helge Poulsen, Hvornum
3. Post Kristian Nielsen, Klejtrup
4. Thorvald Karlsen, Klejtrup
5. Arne?
6. Villy ?, Roum
7. Lindhardt Nielsen, Hvornum
8. Valdemar Christensen, Onsild
9. Kristian Rasmussen, Lindum
10. Alfred Madsen, Onsild
11. Kristian Dalsgaard, Hærup

Midten fra venstre:
1. Musikeren Aage
2. Hotelvært N. P. Rasmussen
3. Evald Thomasen, Hvornum
4. Othilie Poulsen, Hvornum
5. Niels Frandsen, Klejtrup
6. Else Nielsen (post), Klejtrup
7. Helga Thomasen, Hvornum
8. Petra Karlsen, Klejtrup
9. Chresten Myrthue, Roum
10. Ulla Ømark, Klejtrup
11. Ingrid Dalsgaard, Hærup
12. Esther Christensen, Onsild
13. Esther Bak, Onsild
14. Gerda Balle, Onsild
15. Ella Sørensen, Klejtrup
16. Kaj Bak, Onsild
17. Laurits Haugaard, Onsild eller Lindum
18. Herluf Andersen, Hvornum
19. Danselærer Olsen

Forrest fra venstre:
1. Inger Frandsen, Klejtrup
2. Herdis Nielsen, Klejtrup
3. Marry
4. Frisør Jytte ?, Onsild
5. Ketty Jonasen, Hvornum
6. Birthe (ung pige hos Repholtz)

"Fotoalbum"

Hvis du kender en eller flere af disse personer, vil vi meget gerne høre fra dig:

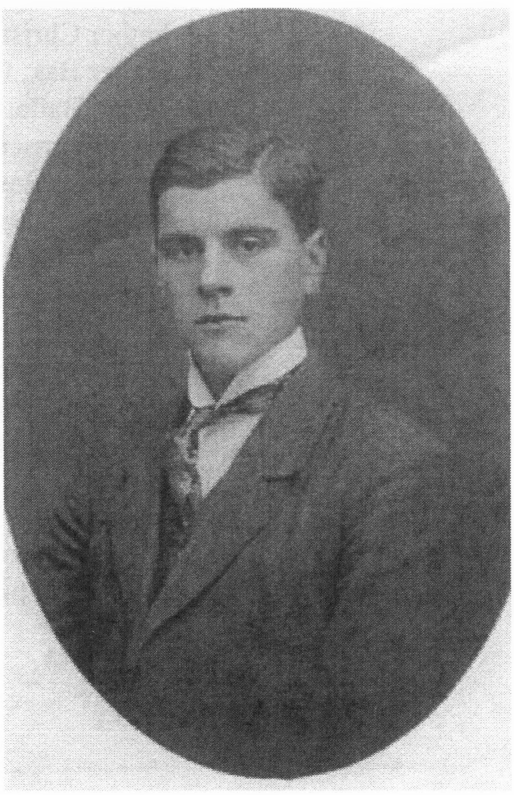

Det stod der i avisen....

For 100 år siden:

Hobro Avis d. 10. nov. 1909:

Karlene stak af

En gårdejer i Klejtrup havde på folkemarkedet i Randers "købt" 2 karle. Dette er noget uhørt der på egnen, da der altid har hersket et godt forhold mellem husbond og tjenestefolk, og man derfor ikke har behøvet at benytte sig af en så utiltalende fremgangsmåde som at fæste folk på folkemarkedet. Det lader heller ikke til, at det er de bedste folk, man får på denne måde, eller også har vedkommende gårdejer været meget uheldig. Da han forleden morgen kom ud for at kalde på karlene, viste det sig, at reden var tom. Karlene var stukket af.

Hobro Avis d. 19. nov. 1909:

Gdr. Jens Nørskov og hustru i Fristrup fejrede i går deres sølvbryllup under stor opmærksomhed fra venner og bekendte. Ved en festlig sammenkomst blev der holdt taler til brudeparret bl.a. af lærer Knudsen, Hersom og lærer Hansen i Hejring. Nørskov, der begyndte i små kår ude på Fristrup Hede, er nu ejer af en god og nybygget gård i Fristrup by.

For 95 år siden:

Hobro Avis d. 7. apr. 1914:

Ikke spytte i kirken

Nationalforeningen har med Kulturministeriets billigelse besluttet at lade ophænge plakater i kirkernes våbenhuse, hvorefter folk anmodes om ikke at spytte i kirken. Menighedsrådene kan dog sige nej til ophængning, hvis de ønsker dette.

Søren Kr. Nielsen, Hærup Østergaard, Hærupvej 7

Hobro Avis d. 3. aug. 1914:

Den 1. Verdenskrig er i udbrud

Hobro Idrætsklub vandt søndag 6-2 over Klejtrup i en fodboldkamp. Indkaldelserne til sikringsstyrken havde lavet huller på begge hold, således at begge spillede med 10 mand.

- ***og dagen efter:***

Ingen smed

Fra Klejtrup meddeler man os, at begge byens smede er indkaldt. Man kan vel så ikke få hestene beslåede og plovjernet rettet.

For 90 år siden:

Hobro Avis d. 29. jan. 1919:

Jeppe Aakjær og Kgl. Operasanger Johannes Fønss
Giver den 7. februar en aftenunderholdning i Klejtrup. Det er Ungdomsforeningen, Foredragsforeningen og Husmandsforeningen, der indbyder.

... og efter forestillingen var flg. notits i samme avis d. 8. febr.

Aakjær aftenen i Klejtrup i aftes havde vunden stor tilslutning. Salen var fyldt af et par hundrede mennesker. "Fønsebassen" havde fået forfald, og i hans sted mødte en skuespiller Steffensen fra Aalborg, der viste sig i besiddelse af en god stemme. Aakjær læste en række humoristiske småting af sine egne værker, og Steffensen sang nogle af Aakjærs bedste sange. Bifaldet var hele aftenen meget varmt. Salen derimod var kold som en iskælder, og hen imod slutningen gik lyset ud. Trods alt var aftenen en afgjort succes.

Hobro Avis d. 16. jun. 1919:

Avisen udgår senest fra 1. juli under navnet HIMMERLAND.

(Red. Det var Hobro Avis og Hobro Dagblad der blev lagt sammen til avisen "Himmerland")

Hobro Venstreblad d. 13. sept. 1919:

Lærer Fogh, Klejtrup, har i sin have avlet en kartoffel på 875 gram.

For 85 år siden...

Hobro Venstreblad d. 21. mar. 1924:

Reparationen
Af det indre i Klejtrup kirke er nu i fuldt arbejde. Gulvet og stolene fornyes, og hele inventaret bliver malet. I den anledning afholdes gudstjenesterne to første søndage i missionshuset. Kirken skal nemlig være færdig til påske.

Vore husdyr

Af Holger Helbo

I slægtsforskningen møder vi gang på gang omtale af husdyrene. Nu må man under ingen omstændigheder sammenligne disse med de husdyr, som vi i dag ser hos landmanden, idet de så helt anderledes ud rent størrelsesmæssigt, og ydelsesmæssigt kunne de slet ikke leve op til dagens standard.

Heste

Til krigsbrug og som køre- og rideheste havde man nogle store og kraftige heste, der netop var fremavlet til dette brug. Både Frederik II og Christian IV gjorde meget for at fremavle velegnede dyr til disse formål, der blev således oprettet et stutteri på Frederiksborg, hvortil man bl.a. indførte heste fra Sydeuropa. Derfra stammer en meget stor del af de heste, som herremændene havde. Det er egentlig oprindelsen til den nu kendte frederiksborghest. I begyndelsen af 1800 tallet så man de første tiltag til at fremavle bestemte hesteracer, som vi kender dem i dag, men det tog lang tid, og der gik mindst 50 år, inden den fik betydning for den danske bonde. På herregårdene havde man sjældent ret mange arbejdsheste, da så at sige alt markarbejde blev udført af hovbønderne.

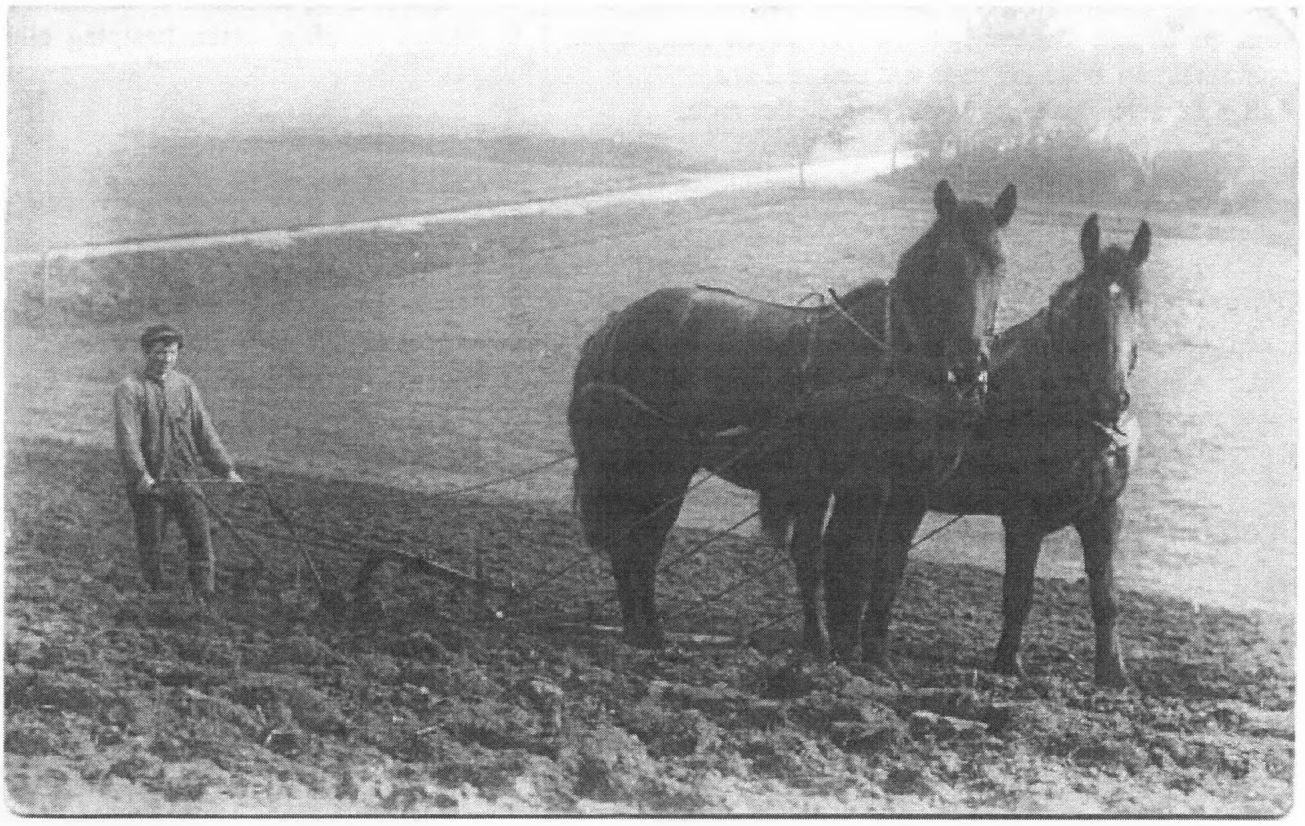

Karl Svendsen pløjer ved vejen ned til "Poulsgaard", Herredsvejen 176 med Poul Hedemands køreheste

Bondens heste var ofte små og usle, det var arbejdshestene. På en helgård skulle der mindst være 4 arbejdsduelige heste, hvilket tydeligt fremgår af skifterne. I skifterne ser man også, at det er meget sjældent, at hestene svarer til den værdi, som de skulle have haft. Havde en bonde i sit fæstebrev en bestemmelse om, at han skulle foretage rejse eller ægtkørsel, så skulle han dertil have et par heste af en bedre kvalitet, og de blev da også vurderet højere. Bonden skulle have et antal heste, så han kun-

ne udføre det aftalte hoveri, hvor han skulle møde med heste og redskaber. For bonden var hesten det absolut vigtigste dyr, idet den egentlig var det eneste transportmiddel, man havde i mange århundreder. Derfor ved vi også, at hestene var de dyr, der blev passet bedst. Var der et år mangel på foder, ja så var det hestene, der fik først og mest, så måtte de andre husdyr evt. mangle foder. Når en hest var totalt udtjent, blev den som udgangsøg jaget ud af gården, og den måtte så selv sørge for at finde noget at æde, så lang tid den kunne, og derefter kunne den så lægge sig til at dø et eller andet sted ude på overdrevet eller i skoven.

Hesten er næsten helt op til vores tid blevet betragtet som et urent dyr, så der kunne overhovedet ikke blive tale om at slagte eller aflive den - selv ikke for barmhjertighedens skyld. Kun hvis rakkeren kom forbi, kunne man få ham til at aflive og flå den, ingen andre ville overhovedet beskæftige sig med den slags. Selvom bondens heste var dårlige, så blev der dog gjort lidt for at forbedre avlen, idet der i vider og vedtægter var visse bestemmelser om hvilken hingst, der skulle være byhingst, resten skulle kastreres, og det blev normalt også foretaget af rakkeren eller gilderen. Unghingste over 1½ år skulle hele sommeren være tøjret og adskilt fra de øvrige heste, så der ikke skete utilsigtede parringer.

Når vi i vore skifter støder på ordet hest, så drejer det sig om en vallak, og en mæhr er det samme som en hoppe. I flere egne ser vi, at en hest under 3 år kaldes en plag, enten hestplag eller mæhrplag, i vor tid går man vist ned til 2 år.
Langt de fleste heste var sorte, brune eller røde.

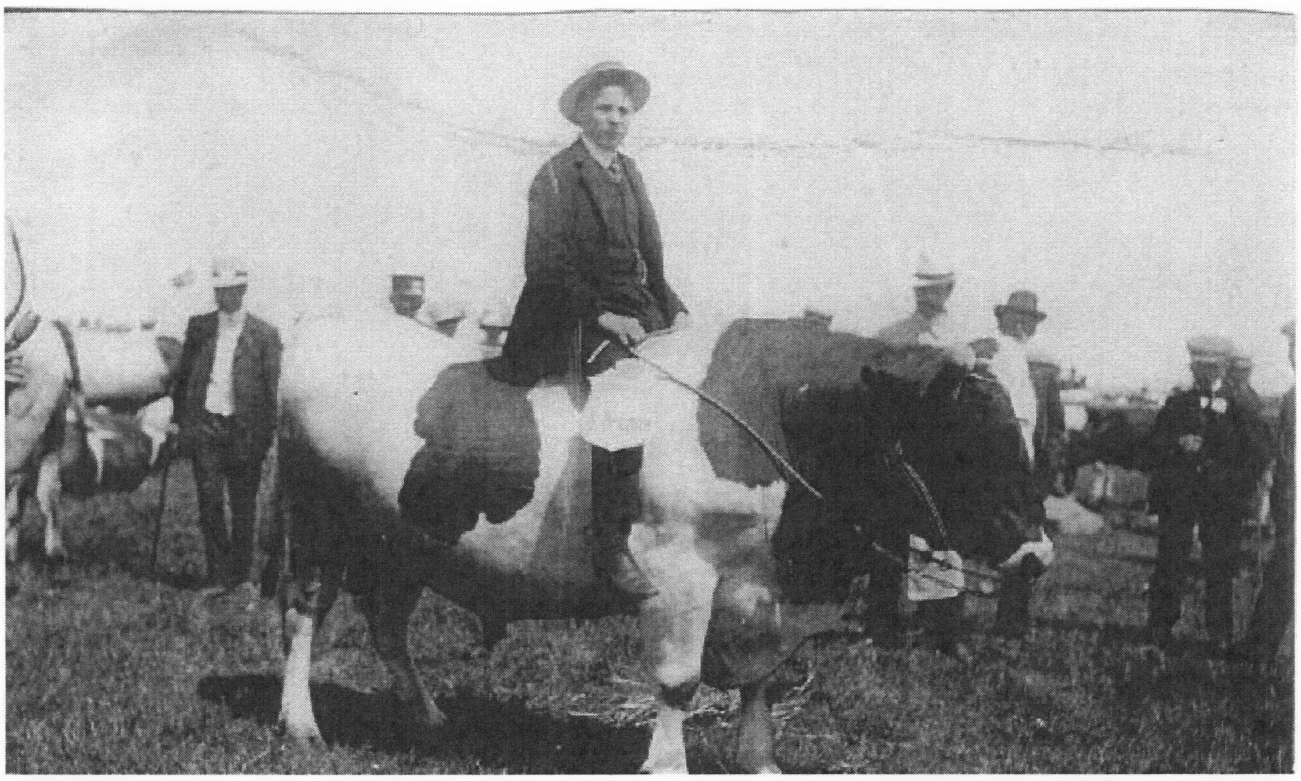

Kristian Svendsen på dyrskue i Viborg - ridende på en tyr.

Kvæg

På herregårdene var kvægholdet normalt stort, da de gerne havde rigeligt med foder, de skulle ikke skaffe foder til ret mange heste, så det kom køerne til gode, og så havde de mulighed for at lave både smør og ost af en rimelig god kvalitet. Da Kalø gods ude på Djursland for nogle få år siden solgte køerne ud, fandt man ud af, at der havde været køer på godset de sidste 800 år

I skifterne ser man ofte, at antallet af køer var mindre end antallet af heste. På en helgård var der ofte 4-5 køer og på en halvgård 2-4, mens en husmand sjældent havde mere end 1 ko. For køernes vedkommende gælder, at deres ydelse var ret minimal set med nutidens øjne, men det er der bestemt ikke noget at sige til, for var der mangel på foder, ja så måtte køerne undvære før hestene. I særligt slemme år kunne det ske, at køerne i løbet af vinteren blev så afkræftede, at de end ikke kunne rejse sig, så når foråret kom, blev de på et bræt slæbt ud på marken, hvor de så kunne få sig lidt at æde, så de måske kunne rejse sig. Barmhjertige bønder har slagtet en ko eller to, inden det kom så vidt, men man har nok til det sidste håbet, at den kunne overleve, for en slagtet ko giver hverken mælk eller kalv. Det var kun hesten, der blev betragtet som et urent dyr, så med hensyn til slagtning af de øvrige husdyr, har der ikke været nogen problemer.

Køerne var på stald om natten, og de blev malket morgen og aften. Efter morgenmalkningen blev de lukket ud af stalden, og byhyrden drev dem så i samlet flok ud på overdrevet. Med hensyn til bytyren gælder nogenlunde de samme regler som for byhingsten med hensyn til udvælgelse. Bytyren gik på omgang mellem de forskellige bønder, man havde den et år ad gangen, så skiftede den til den næste. Med en lille besætning med en ringe ydeevne kunne man ikke producere ret meget smør, og det var af en meget svingende kvalitet. Overskydende kvæg blev enten slagtet til eget forbrug eller solgt. Det var en af de få indtægtskilder, som en bonde havde, og der skulle jo skaffes penge til forskellige skatter og afgifter. Tyrekalvene blev lavet til stude, hvoraf nogle blev brugt til trækdyr, og resten kunne så slagtes eller sælges, når de havde fået en passende størrelse.

Roedyrkningen blev først påbegyndt omkring 1870, så inden da måtte kvæget leve af hø og halm og evt. lidt korn. Mange steder brugte man lyng til vinterfodring..
I skifterne møder man ordet nød = ungkvæg. Deraf kommer formentlig navnet nødset/nøsset = kvægstald. Ungnød betyder altså ungkvæg, men når man i nogle skifter finder omtalt både kalve, kvier og ungnød, så må ungnød der betyde ungstude.
I Jylland var køerne sorte, grå eller sort/gråbrogede, mens der på øerne var flest røde. I Sønderjylland fandtes også korthornsracen.

Svin

Det meste af året blev svinene holdt i skovene, hvor de kunne leve af olden og af det, de ellers kunne finde. Når de var tjenlige, blev de indfanget og slagtet. Man støder undertiden på udtrykket oldensvin eller brændt svin, det var et brændemærket svin, der levede af olden, og det skulle senere bruges som betaling af landgilde.
Udbødet so = kastreret/steriliseret so.
På samme måde som man havde en byhyrde til kvæget, havde man også en svinehyrde i mange landsbyer, men rangmæssigt stod han under byhyrden. Svinene var normalt sortbrogede.

Får og geder

Mange steder støder vi på får i skifterne, og der kan godt være 7-8 eller flere på en gård. Fårene havde stor betydning for mennesket i mange århundreder. Først og fremmest blev de holdt for uldens skyld, men de havde også stor betydning som slagtedyr. Desuden var fåretalg vældig godt til fremstilling af tællelys, det var næsten deres eneste mulighed for at kunne få lys inden døre i de lange vinteraftener, hvor man ofte beskæftigede sig med at fremstille ting af ulden. Fåret er særdeles nøjsomt med hensyn til foder. Dette sidste gælder i endnu højere grad for geden, som også har været holdt som husdyr. I litteraturen er den flere gange blevet kaldt "den fattige mands ko", og det er nu ikke en dårlig benævnelse, for geden kan give en del mælk. Får og geder blev først og fremmest holdt på de dårlige jorder, hvor græsudbyttet var ringe, for der kunne de sagtens leve. Visse steder har man kaldt dem hedefår.

Fjerkræ

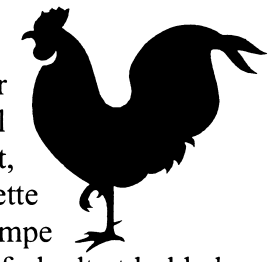

Fra de forskellige aftaler og kontrakter, der findes, ved vi, at der også skulle afleveres høns, gæs og ænder som betaling, så de må have været på de forskellige gårde, selvom vi ikke så ofte møder dem i skifterne. Hønsene har været på den enkelte gård, hvor de kunne give lidt æg og en slagtekylling til den daglige husholdning. Normalt blev de holdt i stalden sammen med kvæget, hvor de kunne sidde oppe på bjælkerne om natten. I første halvdel af dette århundrede gav dette nogle store problemer, da man gik i gang med at bekæmpe kvægtuberkulosen, kvæget blev simpelthen smittet af hønsene, så i dag er det forbudt at holde høns i en kvægstald.

Gæs og ænder blev holdt i en samlet flok i og omkring gadekæret, hvor man normalt havde en gåsepige til at passe dem.

Vi ved også, at der på nogle herregårde har været et ret stort duehold, da duesteg blev serveret ved mange middage, når herremændene holdt gilde. Duesteg blev betragtet som en af de helt store kulinariske nydelser. I følge historien var det Frederik II, der indførte nogle raceduer fra Ostindien i slutningen af 1500-tallet.

Hunde

Herremændene og de, der havde herlighedsretten, havde mange hunde, når de skulle på jagt. For at beskytte disse rettigheder var der i flere århundreder den regel, at hvis en bonde havde en hund, skulle man hugge det ene ben af den, så den ikke kunne strejfe og genere vildtet. Vi ved fra mange sider, at der har været flere hunde i en landsby, men det er endnu ikke lykkedes mig at finde en hund i et skifte, derimod har jeg i et skifte set, at der var et hundehus og en lænke, så der har nok også været en hund.

Katte

Allerede i oldtiden har katten været holdt som husdyr bl.a. i Ægypten, og den har garanteret også

været i landsbyerne her i landet, selvom jeg aldrig har truffet på en beretning om det, men den har været et nødvendigt husdyr for at holde bestanden af mus og rotter nogenlunde nede.

Bier

Der har i flere århundreder været holdt bier, og det sker da også, at man kan finde et bistade omtalt i et skifte, ja sågar et halvt bistade har jeg set. Bien kunne give honning, som bl.a. blev brugt som sødestof. De fleste steder var et bistade en halmkube, som man på den tid selv lavede.

Danske Landbrugsmuseer har i de senere år gjort et meget stort arbejde for at fremelske og bevare de gamle danske husdyrracer, og i Danmarks Husdyrpark på Oregård ved Bogense kan man se eksemplarer af samtlige gamle danske husdyrracer.

Til sidst nogle "husdyr" som også har været der, men som ikke er omtalt i skifterne, nemlig rotter og mus, lopper og lus.
Vi kender kun alt for godt tilstedeværelsen af rotter og mus, da en del arkivalier tydeligt bærer mærke af disse dyrs gnavende fremfærd mod alt både spiseligt og uspiseligt.
Lopper og lus har huseret på husdyrene og menneskene, og med de trange beboelsesforhold og den altid meget nære kontakt mellem husdyr og mennesker, ja så har det simpelthen ikke kunne undgås, at disse smådyr har været i fast rutefart fra dyr til menneske eller omvendt eller fra menneske til menneske. I dag ved vi, at alle fire omtalte er fremragende smittebærere af en hel masse sygdomme, så man kan let forestille sig, hvordan en smitsom sygdom kunne brede sig med voldsom hast i en familie eller i en hel landsby.

Litteraturliste:
Statens Husdyrbrugsforsøg: De gamle danske husdyrracer.
Forskellige ældre bøger om de forskellige dyrearter.

Året der gik…

Af Ragna Kolind

Når der skal gøres status ved nytårstid, overraskes man hver gang over, hvor hurtigt et år er omme – og hvor hurtig man glemmer, hvad der egentlig er sket i tiden, der svandt.
Men så er det jo godt, at vi på Lokalhistorisk Arkiv gemmer alle avisudklippene, så det er nemt at gå tilbage i tiden og få styr på hændelserne.
Og det har jeg da også måttet ty til denne gang.

2008 startede med, at Klejtrup Borgerforening "genoplivede" dilettanten, som havde holdt pause i nogle få år. Og det var med stor succes, at den tradition blev taget op. Fuldt hus – og morskab, så taget var ved at lette sig på den nye hal i Klejtrup Multi- og Kulturcenter.

Og det med underholdning vægtes højt i Klejtrup. Den musikglade idrætsforening har – traditionen tro – afholdt koncerter i løbet af året. Nogle er holdt af idrætsforeningen alene – andre sammen med musikefterskolen. Den største succes er og bliver herregårdskoncerten, som ser ud til at have bidt sig fast.
Men også MGP – konkurrencen for børn i sang og musik – trækker rigtig mange folk til Klejtrup. Igen i 2008 deltog over 30 solister og grupper, og med deltagelse af musikefterskolens elever og professionel optræden "udefra" er denne sommerdag en musikalsk oplevelse ud over det almindelige.

Kirken er også med på koncertvognen, og der blev også i 2008 afholdt flere flotte koncerter i Klejtrup Kirke af såvel kor som solister. Kirken har for øvrigt igen fået en kirkesanger. Kirsten Klitgaard Frandsen fra Skærshale ved Simested er blevet ansat som kirkesanger i Klejtrup og Bjerregrav kirker. Kirkekoret fortsætter dog med at eksistere under ledelse af organisten.

Æslerne ved Verdenskortet nyder "vinterferien" på marken udenfor Søren Poulsens hus

Og som noget nyt indenfor "underholdningsbranchen" barslede ejerne af Verdenskortet med sommerunderholdning, hvor grill, underholdning og rundvisning blev samlet under én hat. Et tiltag som også kan være med til "at holde liv" i vort lokalområde.

For der er brug for alle "gode ideer", når et udkantsområde skal holdes i live. Også 2008 blev et tydeligt eksempel på, at alt indenfor det offentlige lige så stille og roligt bliver fjernet i vort område ved salami-metoden.

I det forgangne år måtte vi sige farvel til 7. klasse på vores folkeskole, da eleverne nu skal flyttes til overbygningsskolen – i dette tilfælde Møldrup Skole – efter 6. klasse. Et plus rent fagligt mener de, der har forstand på det – men for et lille lokalområde kan det godt give lidt nervøsitet for fremtiden. Også biblioteket måtte dreje nøglen for udlån, og lånerne i Klejtrup sogn må nu bruge bogbussen på parkeringspladsen ved Brugsen i Klejtrup, hvis man ønsker at låne en bog.

Men det er da heldigvis ikke tilbagegang det hele. Vi kan nemlig godt "holde gang i gryden", hvilket Fristrup beviste på fornemmeste vis ved at være én af de tre finalister ved kåringen til "Årets Lokalområde 2008" i den nye Viborg storkommune. Der var skarp konkurrence, og desværre løb Sundstrup med æren – men det kan heldigvis ikke knække sammenholdet i Fristrup. "Fristrup Forum", som samlingsstedet ved branddammen er navngivet, udbygges videre, og det nye tiltag er et overdækket læ-hus, så området også kan bruges i mindre godt vejr.

Og kan man ikke være udendørs – ja, så kan hallerne i Klejtrup jo fint bruges. Sidste vinter var omkring 50 efterlønnere og pensionister samlet hver uge til indendørs aktiviteter så som tæppecurling, indendørs petanque og andre former for motion og "leg".

Sparekassen Hobros afdeling i Klejtrup efter tilbygning og renovering

Leg er et vigtig element i vi menneskers liv – voksne som børn. Og her er legeparken et godt aktiv for områdets børn. Klejtrup Idrætsforening syntes dog, at der manglede lidt for de store børn, så i 2008 blev der opstillet et nyt klatre- og kravleredskab til dem.

Det er dejligt med nye tiltag, men også renovering og modernisering af eksisterende vidner om bevægelse og liv. Og vore to pengeinstitutter – Andelskassen og Sparekassen – har begge henholdsvis moderniseret og udbygget i 2008, således at både ansatte og kunder mødes af optimale forhold.

Klejtrup Stadion fik også en velfortjent renovering i året der gik. Der var blevet indsamlet penge til renoveringen – bl.a. ved cykelløb – og nu kan publikum følge med i stillingen i fodboldkampen ved blot at kigge op på den store, nye måltavle. Og samtidig kan samme publikum nyde at kunne sidde ved borde og bænke.

"Forandring fryder", siger man. Og det skal nok passe, men et område, hvor forandring er svær, er i adresser. Og mange i Klejtrup sogn skal nu til at vænne sig til nye gade- og vejnavne. Og det er ikke lige nemt for alle. Til de af vore medlemmer ude i det ganske, danske land, som er født i Klejtrup sogn, og som har boet på én af de berørte veje/gader, kunne det måske være rart at vide, HVOR man egentlig boede engang:

HVILSOMVEJ hedder nu OKSENHØJ
HOBROVEJ hedder nu FRISTRUPVEJ
KIRKESTIEN hedder nu KIRKE ALLÉ
UDSIGTEN hedder nu SØUDSIGTEN

og endelig har alle beboere i Hejring og Fristrup, som bor på SKIVEVEJ fået nye numre.

Også for os i lokalhistorisk arkiv giver det problemer, idet mange af vore gårdhistorier skal have lavet ny forside og rygnavn, ligesom alle vore henvisninger i arkivet og i vores elektroniske arkiveringssystem skal ændres. Et kæmpe arbejde som må tages lidt hen ad vejen.

Men vi har heldigvis også noget, som stadig er som vi kender det. Og i 2008 kunne bagermesterparret Frida og John Frøslev fejre sit 25 års jubilæum i Klejtrup Bageri. Igennem de 25 år er butik og bageri udvidet og moderniseret flere gange, men bageriet ligger stadig på hjørnet af Skårupvej/Kirkebakken – det har stadig lukket om mandagen, og vi kan stadig hente rundstykker eller franskbrød fra "bagdøren", når vi f.eks. begiver os hjem en sen nattetime (-eller tidlig morgentime, som man nu vælger at kalde det) efter teltballet ved byfesten.
At en by af Klejtrups størrelse fortsat kan have en bagerforretning, det er lidt af et særsyn. Men det må klart være Frida og Johns fortjeneste – det må jo være fordi, folk kan lide deres brød.

Familien Frøslev
fra venstre: John – Frida – Rasmus – Grethe – Lene

Til slut skal nævnes årets klart største samtaleemne – såvel i byen som i pressen: Friplejehjemmet i Sandstrædet. Nu er det ganske vist – ja, udgravningen er startet – der kommer et friplejehjem i Klejtrup til 24 beboere og med 30 nye arbejdspladser. Der har været forskellige forhindringer, der skulle forceres, og ting der skulle falde på plads, inden projektet kunne skydes i gang. Det bliver spændende at følge projektet, som ifølge planen skulle resultere i, at de første beboere kan flytte ind i efteråret 2009.

Så det må så være bindeleddet til næste års "Året der gik", hvor jeg helt sikkert vil følge op på friplejehjemmet.

Praktiske oplysninger

Klejtrup Lokalhistoriske Forenings bestyrelse:

Formand Ragna Kolind, Skårupvej 29, Klejtrup	tlf. 9854 6704
Næstformand Mona Finderup, Niels Bødkersvej 6, Hvornum	tlf. 9854 7015
Kasserer Kjeld Nielsen, Søparken 37, Klejtrup	tlf. 9864 4700
Sekretær Ejvind Faber, Sandstræde 17, Klejtrup	tlf. 9854 6416
Birthe Ømark, Viborgvej 2, Klejtrup	tlf. 2878 0139
Britta Laursen, Kildebakken 15, Viborg	tlf. 8667 4468
Karl Erik Christensen, Drosselvej 5, Skals	tlf. 8669 4773

Klejtrup Lokalhistoriske Arkiv:
Midtvej 2, Klejtrup (i ældrecentret)

Fra 1. maj til 30. sept.: Åbent hver onsdag fra kl. 14.00 til 16.30
Fra 1. okt. til 30. april: Åbent hver onsdag fra kl. 14.00 til 16.00
eller efter aftale med et bestyrelsesmedlem

email: arkiv@jk-m.dk

Klejtrup Lokalhistoriske Forenings hjemmeside ligger på adressen:

www.klejtrup-lokal.dk

Andre relevante hjemmesider som har rod i Klejtrup-området:

www.bksydhimmerland.dk	- Boldklubben Sydhimmerland (fodbold)
www.klejtrup-by.dk	- Fælles hjemmeside for byen
www.klejtrup-byfest.dk	- Klejtrup byfest
www.verdensbyen.dk	- Lene Rimmers hjemmeside om Klejtrup
www.klejtrupmusikefterskole.dk	- Klejtrup Musikefterskole
www.brattingsborgskolen.dk	- Klejtrup skole
www.klejtrup-vand.dk	- Klejtrup Vandværk
www.klejtrup.dk	- Klejtrup Idrætsforening
www.hslc.dk	- Squaredance-foreningen
www.herregaardskoncert.dk	- Klejtrup Idrætsforenings koncert på Lynderupgaard
www.osterhurup-openair.dk	- Klejtrup Idrætsforenings koncert i Øster Hurup
www.sogn.dk/klejtrup	- Sogneportalen – om Klejtrup kirke
www.visitverdenskortet.dk	- Verdenskortet
www.klejtrupkirke.dk	- Klejtrup Menighedsråd

… og mange flere. Prøv at søge på Yahoo eller Google på 'KLEJTRUP', så vrimler det frem med hjemmesider eller artikler fra Klejtrup-området. 16.300 stk. viser en søgning på **Klejtrup** på Google